



GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.



GÖTEBORGS
UNIVERSITET



LUNDS
UNIVERSITET



UPPSALA
UNIVERSITET

(32) 7/11



ÖSTA KROKNÄSA

BERÄTTELSE FRÅN

GUSTAF II ADOLFS

UNGDOM

AF

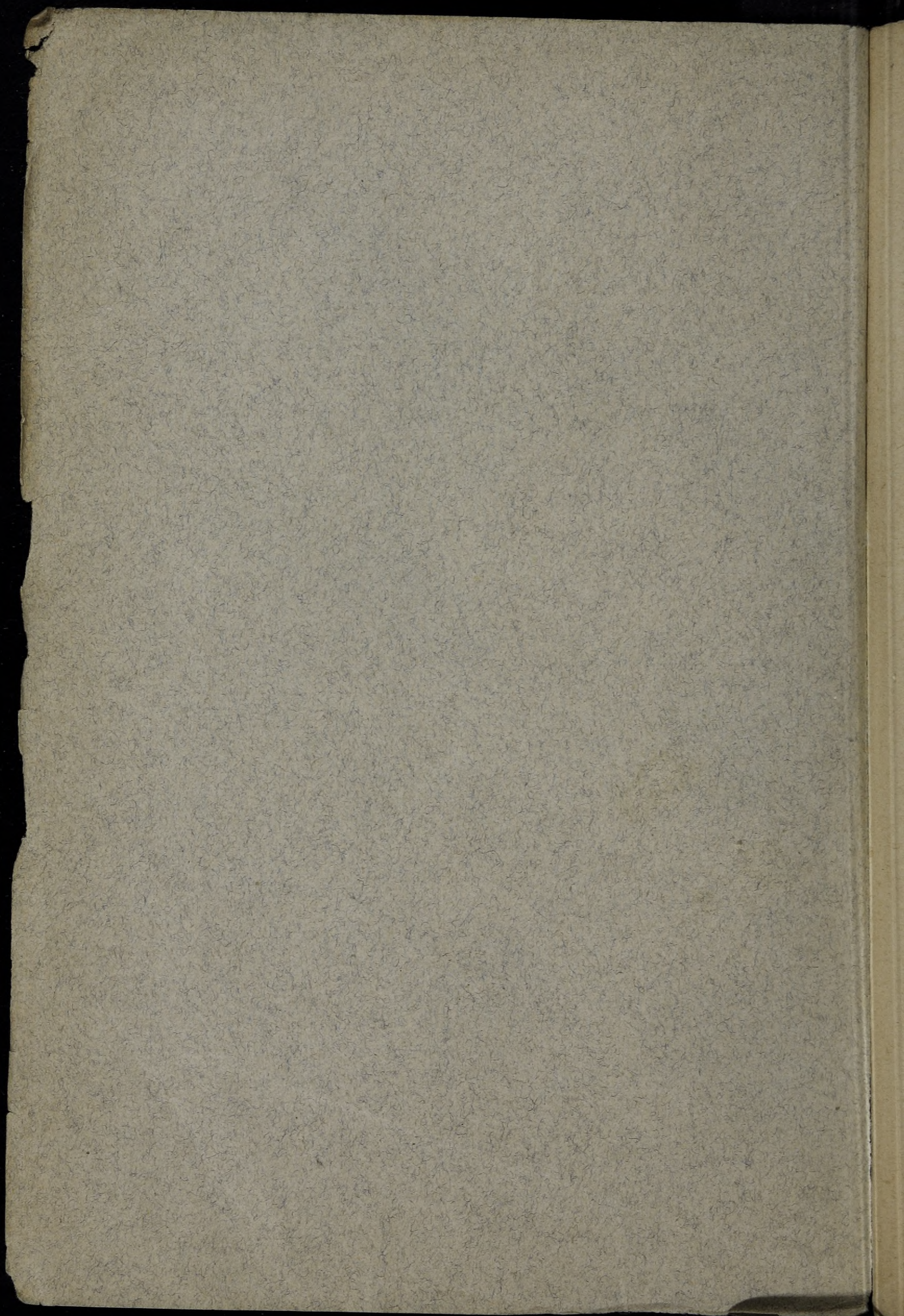
I. O. ÅBERG.

STOCKHOLM,
NILS GLEERUPS FÖRLAGSEXPEDITION.

Pris: 75 öre.

LIBRARY
DEPT

1883



GÖSTA KROKNÄSA

BERÄTTELSE FRÅN GUSTAF II ADOLPHS UNGDOM

AF

J. O. ÅBERG



STOCKHOLM

NILS GLEERUPS FÖRLAGSEXPEDITION

STOCKHOLM

TRYCKT HOS A. L. NORMANS BOKTRYCKERI-AKTIEBOLAG, 1883.

ÖSTA KROKNÄSA

BERÄTTELSE FRÅN

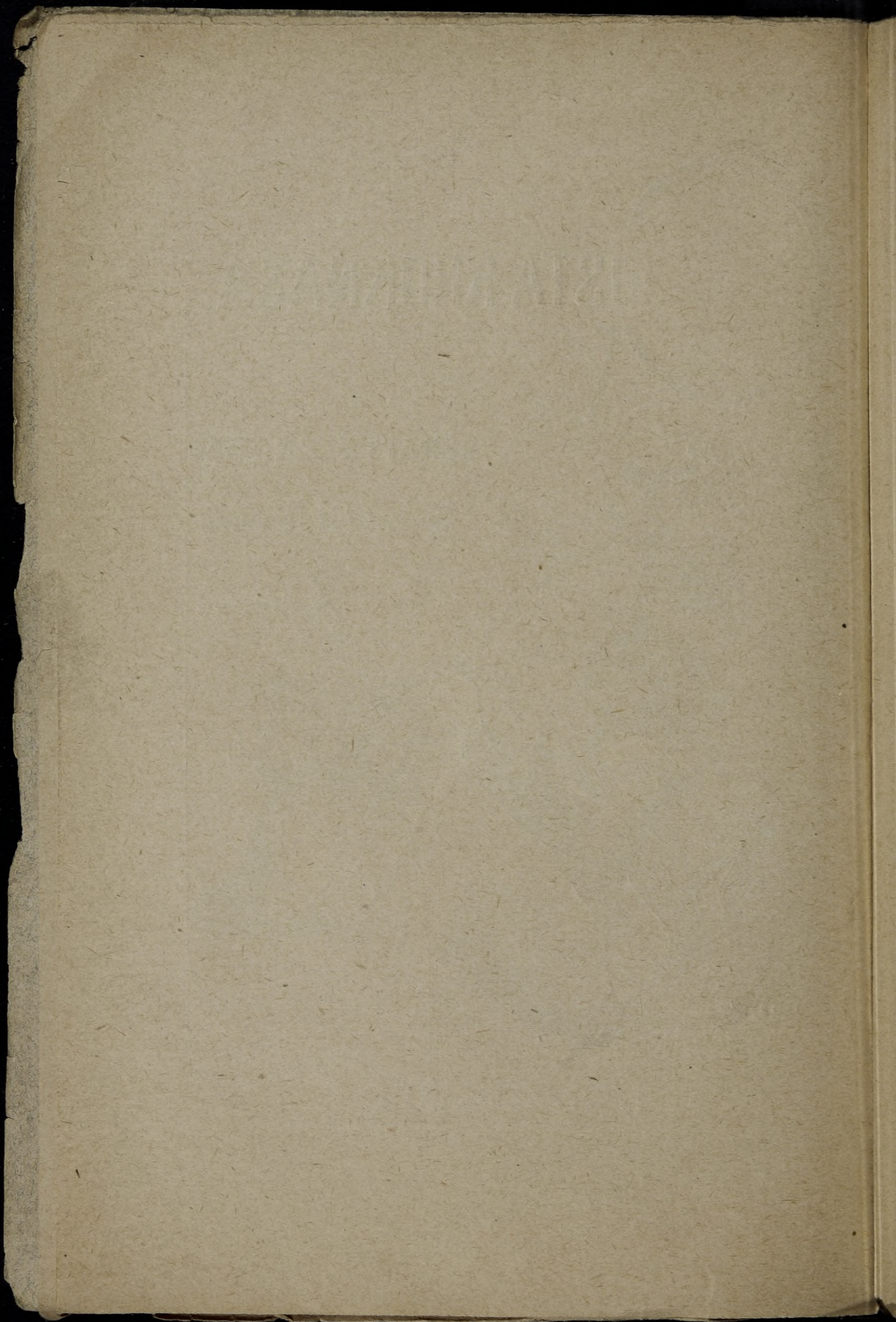
GUSTAF II ADOLFS

UNGDOM

AF

I. O. ÅBERG.





1.

På nordöstra udden af Kållandsö, belägen i södra delen af skilnaden mellan Venern och Dalbosjön, ligger det gamla herresätet Leckö, ryktbart genom de historiska minnen, som omsväfva detsamma. Straxt norr om Leckö skjuter landet ut i en vid tiden för denna berättelse delvis skogbevuxen udde, utanför hvilken Tjufholmarne sticka upp sina än kala, än med dvergträd bevuxne spetsar. Den vik, vid hvilken Leckö är beläget, heter Kongshamn.

Norr om Tjufholmarne äro öarne Stora och Lilla Eken belägne, den förstnämnde i öster, den andre i vester. Strömsundet af olika bredd skiljer dessa båda öar från Kållandsö. Det är i östra mynningen af nämnde sund som de ofvan omtalade Tjufholmarne ligga.

Från den ytterst i mynningen belägna lilla Tjufholmen har man en den herrligaste utsigt öfver Kinnevikens med det mångbesjungna Kinnekulle på sin östra strand, samt en stor del af Venern ända bort emot det lilla vackra Mariestad, kort före början af denna skildring anlagdt af Karl IX.

Det var en stormig aprildag år 1612. Mörkgröna och med snöhvita kammar rullade Venerns böljor för nordostens stormilar fräsande och med väldigt då mot stränderne af Kållandsö och de båda Eköarne, gjorde förtviflade ansträngningar för att rycka ned i djupet de sterila uddar, som skyddande omgäfvat Kongshamn och Galghamn, den sist nämnde belägen vid Stora Ekens sydöstra udde, och trängde sig derefter visserligen mindre hotande och äfven mindre högljudda in i

Strömsund, der de antagligen af hämnd öfver de förut misslyckade anloppen ryckte med sig såsom byte några träd och lösa stenar från de båda Tjufholmarne. Längre in i sundet, der de båda Eköarne skyddade för vindens raseri, måste de oroliga vågorna lugna sig betydligt, men togo snart skadan igen, när de hunno ut på Dalbosjön, der de åter tumlade om med sitt fordna ohejdade raseri, sedan de först spottat och fräst en god stund åt de utanför den sönderskurna norra kusten af Kållandsö belägne holmarne och skären.

Straxt efter soluppgången sagde dag syntes en farkost, i hvilken funnos tvenne karlar, länsa undan mot östra mynningen af Strömsund. Båten var hårdt lastad och endast den skicklighet, som de båda karlarne ådagalade, kunde hålla den uppe. Tidt och ofta gingo vågorna öfver den, och hotade många gånger att sänka densamma i djupet.

De båda sjömännen yttrade dock icke en enda mening under den temligen långa resan från ett på höjden af Bromö kryssande större fartyg, men när de ändteligen efter oerhörda ansträngningar lyckats förtöja sin båt vid stora Tjufholmen, utbrast den äldste, i det han skakade vattnet af sig ej olik en genomvåt hund:

»En sådan resa gör jag aldrig om igen, det är då säkert. Hin måtte tjena andra för den usla betalning man får. Eller hvad tycker du, Erling?»

»Det har ni alldeles rätt i, fader Brynte», svarade den yngre karlen. »Det är allt ett svårt och föga lönande företag att söka smuggla in de här varorne till gästgifvaren på Ekebo, aldra helst som fogden lär vara der just i de här dagarne. Gösta Kroknäsa lär inte heller lägga fingrarne emellan, när det gäller sådana här saker, har jag hört berättas.»

»Ne-nej, men, han ska' allt vara temligen lik far sin, har man påstått», svarade gamle Brynte, hvilkens egentliga namn var Brynjulf.

Erling svarade icke på en lång stund. Slutligen utbrast han:

»Fort nu i land med varorne innan juten kommer hit!

»Juten! Hvad ha vi med honom att göra! Han är väl inte här nu, kan jag tro!»

»Jo, just så, fader Brynte.»

»Hur vet du det?»

»Måns i Siörås har sett ett ströfparti i den trakten i förra veckan.»

Gubben Brynjulf funderade en stund. Derpå sade han:

»Männ' tro att Måns talar sanning. Jag tviflar storligen derpå, ska' jag säga dig.»

Samtalet angående juten afstannade här alldenstund Erling icke besvarade Brynjulfs tviflande ord. De båda smugglarne hade dessutom så brådtom med att få lasten i säkerhet inuti den lilla ögrottan, att de alls icke hade tid till att befatta sig med annat.

När det insmugglade godset ändteligen var på sin plats och de båda fiskrarne fingo mera rådrum utbrast slutligen Brynjulf:

»Ja, nu är detta gjordt. Tack ska' du ha, Erling. Din beredvillighet ska' inte bli obelönad.»

»Tack för det ordet, fader Brynte. Ni vet nog hvad jag åstundar.»

»Nog vet jag det. Du vill ha min dotter Ragnborg till äkta, och det unnar jag dig om du sjelf kan få hennes tycke.»

Erling teg en stund och det syntes härunder på hans uppsyn att Brynjulfs ord alls icke behagade honom. Slutligen bröt han dock tystnaden sålunda:

»Hvarför skulle jag inte kunna erhålla jungfru Ragnborgs tillstånd till äktenskap oss emellan?»

»Ja, inte vet jag», svarade Brynjulf med stor likgiltighet. »Du kan ju försöka.»

»Aha», frampustade Erling mellan de hårdt sammanbitna tänderne, samt under det han blottade en senfull arm och svängde den hotande några hvarf omkring, »jag vet nog hur landet ligger, men inte afstår jag därför från min önskan att få Ragnborg till hustru, aldra helst som min far och ni, fader Brynte, gifvit hvarandra handslag derpå när vi allaredan voro barn.»

»Hvad är det du nu pratar för smörja», utbrast gubben Brynjulf i det han betraktade Erling med

verkligt förvånade blickar. »Jag sade att du af flickan sjelf får höra om hon vill ha dig till man. Jag kan ju inte göra annat.»

»Men, om Ragnborg inte vill ha mig till man», inföll Erling med sorgsen stämma.

»Nu pratar du barnsligheter. Hvarför skulle hon inte vilja det?»

»Derför... att... att... hon älskar en annan.»

Det var endast med den största svårighet som Erling kunde få dessa ord öfver sina läppar.

Gubben Brynjulf tog ett par steg tillbaka och betraktade sin blifvande måg med blickar, i hvilka den djupaste förvåning afspeglade sig:

»Älskar en annan! Älskar en annan!» skrek han med väldig stämma. »Hvem skulle det vara?»

»Gert, gamle Släggas pojke.»

Gubben Brynjulf slog båda händerne för ansigtet och förblef i denna ställning några minuter. Slutligen utbrast han under det han häftigt stampade i marken:

»Gert, säger du! Tycker han om Ragnborg, den der odågan! Nu har jag då aldrig förut hört så galet!»

»Ja, och de ha till och med haft möten», svarade Erling, som riktigt njöt vid åsynen af gubben Brynjulfs vrede.

»Jaså, möten; det var nog det», svarade denne med iskall stämma. »Vet du *hvar* de haft sina möten?»

»På många ställen. Till och med här.»

»Det är omöjligt», skrek gamle Brynjulf och hoppade till. »Alldeles omöjligt!»

»Hå, hå», menade Erling. »Fråga bara tösen, så får ni höra att jag inte talar osanning.»

Sedan de båda smugglarne vältrat ett par större stenar framför grottans öppning skyndade de ned till båten och styrde mot gubben Brynjulfs straxt söder om Leckö slott belägna hemvist, dit de också efter en kort seglats anlande oskadade.

»Nu», sade gubben Brynjulf i hviskande ton då han såg dottren nalkas, »nu får du genast skynda till Ekebo och underrätta gästgifvaren om att varorne ä' på Tjufholmen. Men skynda dig, så att vi ej komma i klistret.»

Knappt hade Brynjulfs farkost försvunnit mot stranden af Kållandsö förrän en reslig och smärt yngling om vid pass tjugufyra år reste sig bakom de stenar, som lågo på sidan om grottans öppning.

Hans vackra manliga ansigte var sorgset och det var med tunga steg han gick fram till grottöppningen och tittade in.

»Att gubben Brynjulf befattar sig med sådant här på gamla dagar», mumlade han för sig sjelf, »det är oförsigtigt gjordt af honom. Det är väl också den lufvern Erling, som lockat honom dertill. Erling är en slipad karnalje, som vill ställa sig in hos alla, för att draga nytta deraf. Men, jag minnes nog hur det gick honom när han försökte med far. Den gången högg han i sten och har allt sedan den tiden inte kunnat tåla hvarken far eller mig. Ah», fortfor Gert, ty ynglingen var denne af Erling så hatade rival, »om jag skulle spela dem ett spratt! Ja, jag vill det! Ingen ska' misstänka mig, det är säkert, det.»

Med dessa ord skyndade han att vältra bort stenarne från grottans öppning. Tack vare sin styrka lyckades det honom ganska lätt.

Derinne stodo fyra kistor, Gert lyfte på dem och fann af klangen i dem, att de innehöllo vapen, men om de voro ämnade åt danskarne eller svenskarne, det kunde han ej veta. De först nämnde, som ännu härjade och brände i Vestergötland och för resten hvar de kunde komma åt, spridde nämligen på landsbygderne en massa proklamationer, innehållande uppmaningar till affall från Sverige. Det fanns också svenske män, som voro nog äreförgätne, att lyssna till jutarnes bedrägliga lockelser. Hvem kunde därför svära på om icke Brynjulf och Erling, som båda voro måne om att få så mycket som möjligt af denna verdens goda, i hemlighet gynnade danskarne.

Under det Gert låg gömd mellan de stora stenarne hade han förnummit att smugglarne nämnt gästgifvaren på Ekebo. Gert drog sig också nu till minnes, att Stig Andersson, så hette gästgifvaren, under den sednaste tiden haft ett tvetydigt rykte och att folk temligen öppet pratat om att han i hemlighet

gynnade danskarne. Och det var ju han, som skulle ha smuggelgodset!

Men innan Gert företog sig att bära bort kistorne försjönk han i djupa och föga angenäma tankar. Om det blefve bekant att Brynjulf och Erling gynnat Stigs planer genom att befordra smugglingen, hur skulle det då komma att gå med dem? Erling brydde han sig ej det minsta om, han såg honom istället med just icke så vänliga ögon därför att han var en af Ragnborgs fader gynnad friare, men gamle Brynjulf ömkade han sig öfver för hans dotters skull.

Efter många »om» och »men» grep han sig dock verket an och efter ungefär en timmes arbete voro de temligen tunga kistorne bortburne till ett några famnar derifrån varande stenrös.

Sedan Gert väl hunnit kasta undan så mycket af stenen, att en grop, stor nog att helt och hållet dölja smuggelgodset, uppstått, nedsänkte han kistorne i den och öfvertäckte dem sedermera med sten, så att de helt och hållet doldes för alla spejande blickar.

»Se så», mumlade han för sig sjelf, »fogdens spejare må nu komma när som helst. Jag tror att Ragnborgs far ska' vara temligen skyddad.»

Efter dessa ord skyndade han ned till sin på andra stranden af holmen belägna farkost, satte skyndsamt ut och styrde kurs inåt Strömsund, gick emellan Lindö, belägen ett stycke vester om Tjufholmarne, och stranden af Kållandsö och landsteg vid en på nämnde strand midt emot Lindö belägen stuga, hvars halmtak skymtade fram mellan björkskogens rika löfverk.

2.

I nämnde lilla stuga bodde den gamle soldaten Torkel Slägga, en ärrig och nära nog sönderskjuten kvarlefva från Karl IX:s dagar. Han hade varit med icke blott vid Kirkholm och med egna ögon sett huru den ädle och uppoffrande Henrik Vrede lemnade Karl

IX sin häst till räddning för att derefter dödas, utan äfven följt den käcke Jakob de la Gardie till Moskwa, varit en af de fyra hundra man, med hvilka denne härförare gjorde sitt mästerliga återtag genom Rysslands ödemarker, och slutligen deltagit i stormningen af Novgorod år 1611.

Sårad vid ofvan nämnde stormlöpning var han tvungen att begifva sig hem, der han snart tillfrisknade. Lusten för krigiska idrotter dref honom dock snart ut igen och snart befann han sig i det svenska lägret utanför Kalmar vid samma tid som Kristoffer Some uppgaf slottet.

Den gamle krigsmannens harm och förbittring öfver detta förräderi är omöjligt att beskrifva. Han slet af sig en stor del af det hår, som han ännu hade kvar och förbannade högt Kristoffer Some såsom den der var orsaken till krigets olyckliga utgång.

Väl försökte hans kamrater att efter bästa förmåga trösta den gamle krigsbussen, men detta var lättare sagdt än gjordt. Han blef nästan stum hela den tid, som kriget sedan varade och återfick någorlunda målföret när fejden var nära sitt slut, eller rättare sagdt när den olyckan inträffade att han i en skärmytsling med juten förlorade sitt venstra ben.

Torkel Slägga fick nu återvända hem. Det var visserligen icke med glädje han gjorde detta, men nöden hade ingen lag. Suckande kom den gamle soldaten en ruskig oktoberafton till sitt hem midt emot ofvan nämnde Lindö.

Det kändes nu en tid bortåt rätt söckent för den gamle knekten att lefva ensam, aldrahelst som sonen Gert ännu stod kvar vid hären under den unge och allmänt älskade Gustaf Adolphi befall.

Väl kommo Torkels grannar och helsade på den gamle kämpen när de fingo kunskap om att han var hemkommen, och dessa besök fröjdade alltid den gamle, emedan han då fick öppna på språklådan så mycket han önskade. Men när vintern sedan kom med sin djupa snö, sin köld och sin blåst, då blefvo också besöken mera glesa och Torkel Slägga var tvungen att

tillbringa de långa tråkiga månaderna i nära nog fullkomlig överksamhet.

»Om jag bara hade Gert här», suckade han då mången gång. »Gud allena vet om pojken lefver! Han har kanske redan gått för att helsa på mor i de saliga boningarne.»

Då isen våren derefter smälte, vindarne blefvo ljummare och träden började löfvas kom en afton, just som gubben Slägga ämnade lägga sig, en ung och dödsblek man sakta gående längs stranden af Kållandsö.

Han hade dock så svårt för att gå i följd af den mattighet, som bemäktigat sig honom, att han aldrig skulle kunnat taga sig hem, om han ej erhållit hjälp och stöd af en ung vacker ljuslockig flicka. Det var Ragnborg, gamle Brynjulfs fagra dotter.

Medan Gert under sin vandring till hemmet hade sett Brynjulf ro ut på fiske, vågade han sig in till Ragnborg, som också mottog honom med all den kärlighet, som den långa skiljsmessan ytterligare gjort starkare och mera hängifven.

Sedan de båda älskande en lång stund språkat med hvarandra om sin kärlek, sina förhoppningar på framtiden och Gert derefter omtalat huru han i en större drabbning blifvit först sårad och derefter tillfångatagen, men ändteligen lyckats fly undan och efter otaliga vedermödor slutligen hunnit till närheten af det kära hemmet, ledsagade den unga flickan honom sakta och varligt längs stranden.

Gubben Torkels förvåning då han fick se Ragnborg vid denna sena timme var naturligtvis stor, men ännu större blef den när han upptäckte Gert. Hans glädje blef likväl den största när sonen derefte redogjorde för huru han under Gustaf Adolfs anförande varit med om att intaga köpingen Kristianopel (det gamla Avaskär), samt huru han, sårad och fången, endast genom list lyckats att draga sig ur det farliga spelet.

Hädanefters blef det gladare och ljusare i Torkel Släggas lilla stuga, och äfven Ragnborg, som under det Gert varit ute i fejden visat en dysterhet, som i vissa stunder öfvergick till nära nog hopplös modstulhet, blef nu gladare till stor förundran för Brynjulf,

som på inga vilkor förmådde utgrunda orsaken till denna plötsliga förändring.

Gerts mattighet gaf snart med sig och inom kort var han lika frisk, stark och kry som tillförne. Då och då träffade han visserligen Ragnborg, men var nu tvingad till att iakttaga ännu större försigtighet än tillförne, alldenstund Erling nästan hvarje dag lurade på ett tillfälle att komma åt honom, den hatade rivalen.

Denna undfallenhet från Gerts sida berodde icke på att han var rädd för att möta Erling, äfven om det skulle komma att gå så långt som till envige, utan därför att han var alltför rädd om den älskades goda namn och rykte.

Så länge gubben Brynjulf ingenting sagt till Gert angående dennes kärlek till hans dotter var också den unge knekten temligen lugn och tänkte endast som så, att det vore aldra bäst att låta saken utveckla sig i allsköns tysthet.

Då Gert inträdde i fädernehemmet efter sin här ofvan nämnda utflykt till Tjufholmarne satt gubben Torkel ännu uppe.

»Hvad i all verlden kommer åt er far, att ni inte lägger er», utbrast ynglingen både förvånad och orolig. »Är ni sjuk?»

»Nej, Gert, men det föresväfvar mig så besynnerliga saker. Hvad var det för ett stort fartyg, som i eftermiddags kryssade utanför Kongshamn? Såg du det?»

»Ja, far», svarade Gert och vände sig bort för några ögonblick. Han var nämligen ännu icke ense med sig sjelf antingen han skulle angifva Brynjulf och Erling för smuggleri eller vänta dermed ännu en tid. Ur dessa sina tankar väcktes han plötsligt af dessa fadrens ord:

»Passa på om det inte är en smuggelaffär för Stig Anderssons i Ekebo räkning! Den karlen har alltid förefallit mig som en ond ande, och jag håller honom i stånd till att begå hvilka skurkstreck som helst. Nå, du har väl hört att han i går afton friat till Ragnborg?»

Detta spörsmål kom Gert alltför hastigt uppå.

Han hade icke på ett par dagar träffat Ragnborg och kunde alltså ej veta hvad som händt aftonen förut.

»Nej», sade han därför med osäker stämma. »Hur har ni fått veta det, far?»

»Halta Lena var här under din bortvaro och hon påstod att hon hört det af Ragnborg sjelf.»

»Nå, hvad hade Stig Andersson fått för svar», sporde Gert i fullkomligt likgiltig ton, ty han visste det noggsamt förut.

»Lång näsa hade han fått, sa halta Lena, och han hade då blifvit så arg, att han svurit på att göra flickan något ondt eftersom hon inte ville bli hans hustru. Gert», fortfor gubben Torkel och ref sig bekymrad i hufvudet, »Stig Andersson är en farlig person och...»

»Frukta ingenting för honom, far», afbröt Gert och yppade derefter det samtal han varit åhörare till på Tjufholmen. Han slutade med dessa ord:

»Ni ser alltså, far, att jag har alla tre i mina händer. Kung Gösta är inte långt borta, jag vet det nog och han ska' inte neka att bistå mig ifall jag beder honom derom. Var därför lugn, far, ingen olycka ska' hända Ragnborg, det lofvar jag.»

»Tack, Gert», hördes i detsamma en ungdomlig qvinnostämma från dörren och när far och son vände sig ditåt möttes de af Ragnborgs blickar.

»Hur i all verlden har du kommit hit?» sporde gubben Torkel under det sonen ömt slöt den vackra flickan till sitt bröst.

»Ja, hur har du kommit hit», sporde också Gert förvånad.

»Längs stranden», inföll Ragnborg skrattande. »Jag var ute och drog upp not då jag fick se dig komma från Tjufholmarne. Som jag kort förut sett far och Erling komma från samma ställe, blef jag nyfiken att få höra om ni träffats der ute. Derfor smög jag mig hit och har nu lyssnat på hvad du berättat för fader Torkel. Jaja, du får inte bli ond på mig. Du glömde att stänga dörren efter dig och derfor kunde jag höra hvad du sade. Men», fortfor hon och såg ängsligt på den unge knekten, »gör inte far något illa.»

»Det är ingen mer än far, jag och du, som veta om knepet», svarade Gert missmodigt.

»Det är godt och väl det, men ska' inte du säga någonting till fogden om saken?»

Den unge mannen teg en stund och det syntes tydligt på hans anlete, att han var ett rof för de våldsammaste sinnesrörelser. Slutligen utbrast han:

»Nej, jag lofvar dig att ingenting yppa, så vida ... så ... vida ...»

»Tala ut hvad du tänker», menade Ragnborg och betraktade Gert med ännu oroligare blickar.

»Nåväl jag ska' tåla med alltsammans, så vida Erling och Stig Andersson lemna dig i fred.»

»Men, du vet ju att jag inte det ringaste bryr mig om dem.»

»Det vet jag nog, käraste Ragnborg, men jag kan på inga vilkor tåla att de ens tala med dig.»

Det var första gången som Gert erfor hvad svart-sjuka vill säga. Med sin starka natur hade han också svårt att lägga band på sig.

Detta lyckades honom dock när Ragnborgs hand smekande öfverfor hans panna och kinder och hon dessutom tröstade honom med dessa ord:

»Du vet att jag aldrig ska' tillhöra någon annan än dig, käraste Gert.»

Denna försäkran gjorde att stormen i den unge mannens bröst småningom lade sig. Efter en stund sade han därför:

»Du kan vara lugn, Ragnborg. Skulle det bli frågan om saken ska' jag nog veta att skydda din far så mycket som möjligt.»

Efter ytterligare en stunds samtal vände Ragnborg, följd af Gert, om till hemmet. Gert följde henne icke ända fram till stugan.

Då Ragnborg inträdde genom dörren möttes hon af fadrens ovänliga:

»Hvar har du varit? Du springer då ute bittida och sent istället för att vara hemma och sköta huset.»

»Skön jungfrun har väl varit hos Torkel Slägga igen», inföll ironiskt fiskaren Erling, som satt på en

kista i ett hörn af rummet och tuggade ifrigt på en nästan flinthård brödkant.

Tack vare den i stugan herrskande starka skymningen kunde hvarken Brynjulf eller Erling se den skära rodnad, som vid den sist nämndes ord bredde sig öfver hennes kinder.

Då Erling något sednare tog afsked och kom ut på den lilla förstugbron, stod Ragnborg der.

»Hvarför hatar du mig, Ragnborg?» sporde fiskaren och bemödade sig om att fatta den unga flickans händer.

»Jag hatar dig ej», svarade hon och drog sig några steg tillbaka, hvarigenom Erling ej vann sitt syftemål.

»Men, hvarför kan du ej i sådant fall gå in på att bli min hustru?» sporde fiskaren med lågmäld stämma. »Du vet att jag eger mer än hvad vi behöfva till vår bosättning.»

»Om du hade hundra gånger till så mycket, vill jag ändock inte bli din hustru», svarade den unga flickan med fast och bestämd röst.

»Hvarför?»

»Förstår du inte det?»

»Nej», svarade Erling och vände sig bort, »det förstår jag alls inte.»

»Jo, just därför att jag inte håller dig kär. Nu begriper du nog, eller hur?»

»Men, du kan ju komma att framdeles hålla mig kär», envisades fiskaren.

»Alldeles omöjligt. Ja, lika omöjligt som att du kan hoppa upp och taga ned en af de stjernor, som börja glänsa fram der uppe.»

Erling teg en stund. Derpå sade han med djupt hånfull stämma:

»Ah, jag anar nog hvarför du inte kan hålla mig kär.»

I stället för att svara ville Ragnborg skynda in i stugan igen, men Erling höll henne med kraftig arm tillbaka.

»Det är därför att du håller Gert kär», utbrast han med hård stämma. »Svara mig sanningsenligthärpå.»

»Jag vet inte om jag är skyldig dig sanning i någon sak, mycket mindre i denna», svarade den unga flickan och kastade det täcka hufvudet stolt tillbaka. Men för att en gång för alla bli dig qvitt, så vill jag tillstå, att du gissat rätt.»

»Ha, ha, ha», hånskrattade Erling, »om du tror att du dermed blifvit mig qvitt, då misstager du dig betydligt. Nu som först kan du och Gert börja att på allvar frukta min hämnd.»

Med dessa ord släppte han Ragnborgs arm och ilade under utstötande af förbannelser mot Gert, derifrån.

Ragnborg stod länge qvar och såg efter den afspisade friaren. Då hans gestalt försvunnit mellan träden nere vid stranden, mumlade hon för sig sjelf:

»Om han går för långt finnes det väl ingen annan utväg än att angifva honom för fogden.»

3.

Rakt i öster om Göslunda kyrka, belägen nordost om Lidköping och ungefär midt på den breda landtunga, som utgör Kinnevikens vestra gräns och från hvilken Kållandsö är skild endast genom det smala Uttersund, flyter den lille Qvarnbäcken stilla och fredligt ut i den ofvan nämnde viken.

Några dagar efter föregående skildringar rådde på och i denna lilla bäck en liflighet, som troligtvis aldrig förut hade spårats der. Och hvad var orsaken dertill?

Oron och jäsningen i landet, genom hvilket danskarne tågade i större och mindre hopar, hade förmått Sveriges unge konung Gustaf II Adolph, den der ock af allmogen kallades Gösta kroknäsa, att med en utvald trupp krigare försöka att rensa åtminstone en del af Vestergötland från de ovälkomne plundrarne. Efter olyckan på Vittsjö, der han var nära att drunkna och endast räddades genom Per Banérs och uplandsryttaren Thomas Larssons hastiga mellankomst, måste

han draga sig längre uppåt landet. Danskarne voro också så försvagade af det mödosamma vinterfälttåget, att de svårligen kunde uträtta något med kraft, hvadan fejden äfven i det stora hela fördes med en lamhet, som tydligt ådagalade, att freden skulle vara långt ifrån ovälkommen.

I följd af några mindre framgångar, som dels Gustaf Adolph sjelf, dels hans underbefälhafvare lyckades vinna öfver danskarne på gränsen mellan Småland och Vestergötland, sågo sig jutarne nödsakade att draga sig längre in i det sist nämnda landskapet.

Men Gustaf Adolph var icke den, som så lätt släppte ur händerne tillfället att förgöra sina och landets fiender. Detta hade han visat redan vid belägringen af Kalmar, då han, såsom ofvan blifvit nämndt, på eget bevåg tågade ned till Kristianopol, stormade och intog denna köping.

Så äfven här. Med sin visserligen ej stora, men så mycket mera välrustade skara, skyndade han efter den jutske underbefälhafvaren Germund Sunesen, som under oupphörliga härjningar dragit sig undan åt Kinnekulle och Lidköping.

Men Germund Sunesen blef i tid varnad för faran och drog sig uppåt Kållandsö, för att på några der utanför kryssande danska fartyg gå öfver till Dalsland och genom detta landskap förena sig med de norska ströfpartier, som under dessa oroliga tider hemsökte Sveriges vestliga provinser. Ödet hade dock annorlunda beslutit.

Det var en utomordentligt herrlig morgon som Gustaf II Adolph anlände till den lilla Qvarnbäcken. Detta namn hade vattendraget erhållit af den qvarn, som i fordna tider var belägen ett par hundra alnar ifrån bäckens utflöde i Kinneviken, och af hvilken endast några halft förkolnade lemningar kvarstodo vid tiden för denna skildring. Några dagar före den svenska styrkans ankomst dit hade nämligen Germund Sunesen tågat öfver bäcken och vid detta tillfälle satt eld på den gamla qvarnen jemte alla der omkring belägne små kojor.

De förskräckte innevånarne hade genast vid dan-

skarnes ankomst flytt dels inåt landet, dels ut på sjön för att på andra sidan Kinnevikens finna en väl behöflig fristad. Många hade också tagit sin tillflykt till Göslunda närbelägna kyrka.

Men när de i sin förskräckelse fingo höra att Gösta kroknäsa var i antågande, då vågade sig alla fram. Från nämnde kyrka kom ett ganska långt tåg af gubbar, qvinnor och barn, ty de arbetsföre karlarne voro redan vid hären, och på Kinnevikens spegelblanka yta syntes den ofvan nämnde herrliga morgonen en hel flottlj af småbåtar styra kosan rakt på Qvarnbäcken.

Jublande öfver befriarens ankomst måste dock sorgen taga ut sin rätt när dessa stackars menniskor irrade hemlösa omkring sina nedbrända boningar.

Värst deran var likväl den gamle hederlige qvarnegaren Bengt. Allt hvad han hade förtjenat under årtal hade han lagt ned i qvarnen. Då han dessutom hade hustru och en talrik barnskara att försörja, kan man tänka sig den bekymmersamma ställning han måtte vara uti, enär hela hans egendom gått förlorad med qvarnen.

Till råga på olyckan hade Germund Sunesen också låtit bortföra allt hvad som var ätbart, samt dessutom förstöra den växande grödan. En förfärlig hungersnöd stod alltså för dörren.

När Gustaf Adolph fick vetskap härom befallde han sine knektar att dela med sig af sitt förråd så mycket de kunde undvara.

Derigenom stillades också den första svåra hungern, hvarjemte detta ömma tillvägagående ännu mera befastade den kärlek, som folket hyste till Gösta kroknäsa.

Gustaf II Adolph hade tagit plats på södra stranden af qvarnbäcken icke många steg ifrån lemningarne efter Bengts qvarn och åsåg derifrån sine truppers tåg öfver det grunda vattnet.

Kring honom, som var omgifven af endast några få officerare, hade allt landtfolket samlat sig och upphörde icke att sins emellan prisa konungens mildhet och nedlåtenhet.

»Sådana milda och hjertegoda ögon han har», hviskade en ung flicka till en annan.

»Ja du», inföll hennes väninna, »det kan bestämdt inte bo något svek i dem.»

»Hvarför suckade du nu, Karin», sade den först nämnda. »Ah, jag förstår att du tänker på Jerker, som gifte sig med rika Malena bara för penningarnes skull. Hade han haft sådana ögon som kungen skulle han omöjligt kunnat bedraga dig!»

Karin aflägsnade sig skyndsamt vid tanken på det smärtsamma minne, som väninnan frammanade.

Ett litet stycke ifrån de båda flickorna stod Qvarn-Bengt och hans familj.

»Gud i himmelen hvad han ser god ut», menade Bengts hustru. »Om någon ändock tordes tala till honom.»

»Så du pratar, mor», utbrast Bengt. »Det är inte värdt för oss, fattige stackare, att nalkas majestätet. Du ser ju hur de der höge herrarne stå på tå och krusa för...»

»Men jag har hört sägas att kungen ska' vara så ogement nedlåtande, alldeles som far hans», inföll Bengts äldste son.

»Har nog också hört detta», svarade Bengt, »men jag...»

För andra gången blef hans tal afbrutet, men nu af en ryttare, som kom ridande rakt fram till honom.

»Är du Bengt, som egt den nedbrunna qvarnen?» sporde ryttaren.

»Ja, det är just jag, det», svarade Bengt, med rätta förundrad öfver detta spörsmål.

»Jaså! ja, då vill kungen tala med dig genast. Skynda dig och följ mig!»

»Vill kungen tala med mig? Med mig, fattige stackare!» utropade Bengt och tog ett par steg tillbaka. De omkring honom stående gjorde samma rörelse.

När ryttaren såg detta drogos hans skäggiga läppar till ett småleende. Han antog dock genast en allvarsam uppsyn då han sade:

»Ja, skynda dig bara! Ser du, det duger inte att låta kungen vänta när han befallt något.»

Med nära nog vacklande steg och följd af alla de omkringståendes nyfikna blickar, gick Bengt tätt efter ryttarens häst.

Den gamle mjölnaren förmådde ej att i dessa ögonblick tänka redigt. Hvad kunde majestätet ha att säga honom?

Ju närmare han kom platsen der Gustaf Adolph stod, dess mera ängslig blef han. Och då han ändteligen stod framför honom trodde han att han skulle sjunka till marken.

Men så kom han att tvärt emot sin vilja lyfta sina blickar upp till Gustaf Adolph. Hvilken mildhet låg ej i hans blickar! Bengt kände sig förunderligt stark och kraftig nära nog i en handvändning.

»Du är ju den äldste personen här i trakten?» sade ändteligen Gustaf Adolph med mild stämma.

Ett knappt hörbart »ja» sväfvade på Bengts läppar.

Då Gustaf Adolph märkte att den gamle besjälades af räddhåga öfver att stå inför majestätet, log han först ett godt leende, samt gick derefter fram och lade ena handen på den gamle mjölnarens axel i det han sade:

»Var inte rädd, min gode man. Det är ingen fara på färde. Orsaken hvarför jag kallat dig hit är att jag af din mun vill veta huru det gick till när fienden kom hit och plundrade. Berätta mig det så omständligt du kan.»

I värre klämma hade Bengt aldrig varit. Hur skulle han kunna våga att på sitt osminkade språk tala till kungen. Hade jorden plötsligt öppnat sig under hans fötter, skulle han varit tacksam därför.

Kungen såg den gamles oro, förstod den och uppmanade honom för andra gången att säga hur allt gått till under det han vänligt klappade honom på axeln.

Nu fick Bengt mera mod. Till en början sväfvade han betydligt på målet, isynnerhet som kungens omgifning nyfiket skockade sig omkring honom för att bättre kunna uppfatta hans ord. Men småningom blef rösten säkrare och orden kommo mer och mer tydligt fram.

Tanken på de grymheter, som Germund Sunesen begått, samt medvetandet om, att han talade rena sanningen gjorde att han sjöng ut af hela sitt hjerta.

Då och då belönade Gustaf Adolph hans ord med en vänlig nickning och detta eggade naturligtvis den gamle mjölnaren ännu mera.

Då han länge talat om hvad alla fått lida slog han också fram sin egen belägenhet, och nu blef Qvarn-Bengt riktigt vältalig, åtminstone i eget tycke. Att Gustaf Adolph äfven var af samma mening framgick bland annat deraf, att han skänkte Bengt en summa penningar för att dermed börja uppbygga sin qvarn igen.

Bengt trodde knappt sina ögon. Han såg än på den i hans grofva hand hvilande silkesbörsen, än på den konungslige gifvaren, och ju längre han såg, desto mera böjde sig hans knä till jorden.

Men Gustaf Adolph, som icke tyckte om detta, ryckte sjelf upp Bengt och sade i mildt förebrående ton:

»Det är endast för Gud som man skall böja knä. Jag är ju ingenting annat än en svag, dödlig människa och fastän jag är din konung, kan jag gå bort före dig.»

Dessa med hög stämma yttrade ord gjorde ett djupt intryck på alla de närvarande, äfven på konungens egen omgifning. De gáfvo också Bengt mod att yttra:

»Men, herre konung, du har gifvit mig penningar till att bygga upp min qvarn, men när det ingen säd finnes att mala, hur ska' jag då kunna uppehålla mig.»

Och vid dessa ord lät han sina blickar irra ut öfver de på båda sidor om bäcken liggande dels förbrända, dels nedtrampade sädesåkrarne.

Gustaf Adolph förstod ganska väl Bengts mening och han lofvade för den skull de husville att så fort han kört bort juten från trakten skicka något spanmål till de behöfvande.

Dessa hans ord åtföljdes af dånande hurrarop från det tacksamma folket, och så länge Gösta kronäsas manligt sköna gestalt var synlig förnyades oupphörligt dessa jublande rop.

Då Gustaf Adolph i spetsen för sin här red förbi Sunnersbergs kyrka framstörtade ur der varande skog en ung flicka. Hon sprang rakt på konungens häst och

föll på knä framför den. Det var endast genom ett kraftigt ryck som konungen förmådde hindra sin springare från att trampa ned flickan.

»O, säg mig hvar jag ska' kunna träffa konungen!» bad flickan och sträckte sina armar mot den hon frågade efter, men hvilkens anletsdrag hon aldrig sett.

»Jag är konungen», svarade Gustaf Adolph mildt. »Stig upp, flicka, och berätta hvad du vill. Men säg mig först ditt namn!»

När den unga och vackra flickan fick höra att det var kungen hon så lyckligt påträffat, sprang hon upp och utstötte ett glädjerop. Men då hon märkte sig vara föremål för allmän nyfikenhet, ömsom rodnade och bleknade hon och med knappt hörbar stämma uttalade hon sitt namn:

»Ragnborg!»

4.

Då fiskaren Erling fått ett så snöpligt afsked af Ragnborg skyndade han först till sitt hem och sedan han der vidtagit åtskilliga försigtighetsmått begaf han sig genaste vägen ned till Ekebo gästgifvaregård.

Han träffade Stig Andersson ute på vedbacken. Gästgifvaren var sysselsatt med att gräla på sina två drängar, en motion, som han nästan dagligen tog sig.

Då han varseblef Erling skyndade han genast emot honom, öfverlemnande åt drängarne att på egen hand fundera öfver det ovett de fått.

»Nå», mera *hviskade* än *talade* han, »hur har det gått?»

»Bra», svarade Erling i nästan samma tonart. »Öfver förväntan bra.»

»Och vapnen ä' i säkerhet på det öfverenskomna stället?»

»Ja visst. Derpå kan du allt lita, men . . . men . . .»

»Hvad för men», utbrast Stig Andersson och började känna sig orolig. »Tala ut!»

»Du måste så fort som möjligt afhemta dem. Eller kanske att de inte behöfvas ännu?»

»Jo, jo men, det ska' jag säga dig. Jag hade i går bud söder ifrån. Juten rycker allt närmare hitåt, och du må tro, att det inte ska' dröja länge, förrän vi få dela de förnämte herrarnes egodelar. Ah», fortfor han och hans små ögon glänste af snikenhet, »det ska' göra mig godt långt in i själen att få bevittna den ängslan, som ska' intaga de der höge när de plundras på allt hvad de ega.»

»Men jag har också hört att kungen ska' vara här i trakten», inföll Erling.

»Har också hört detsamma», menade Stig Andersson, »men hvem svarar för att detta är sanning?»

»Jo, jag vet det bestämdt», svarade Erling med öfvertygande stämma. »Jag vet det bestämdt.»

»Den der saken lemna vi så länge», menade gästgifvaren efter en stunds begrundande. »Säkert är emellertid att juten kommer först och då ha vi ju alltid rådrum att göra oss i ordning ifall det skulle behöfvas. Tror du inte det?»

»Jo, kanhända», svarade Erling. »Men är det inte bäst att vara beredde först som sist?»

»Jag är beredd. Du också, kan jag förmoda. Eller hur, Erling?»

»Kanske», svarade denne och dröjde en smula på hvarje stafvelse. »Kanske.»

»Hvad menar du? Har något tråkigt inträffat? Svara genast!»

»Jo, på sätt och vis tråkigt förstås. Det är frågan om Ragnborg ska' du veta.»

»Om Ragnborg», utbrast Stig Andersson och ryckte till. »Hvad är det med henne?»

Det syntes tydligt på hela hans uppsyn, att han fann sig oangenämt berörd af Erlings ord. Han sansade sig dock efter en stund och frågade under det ett hänleende spelade kring hans läppar:

»Har du också friat till henne? Ha, ha, ha! Jo-o, den flickan, hon har allt haft...»

»Också», afbröt Erling under det han gjorde stora ögon. »Också! Hvad menar du dermed?»

»Ha, ha, ha», skrattade Stig ännu lika hånfullt, »förstår du inte att äfven jag varit der och fått korgen! Ha, ha, ha!»

Det låg en så tydlig ilska i gästgifvarens sista »ha, ha, ha», att Erling mot sin vilja drog sig några steg tillbaka.

»Blir du rädd för mig», hånade Stig, »eller kanske att du ämnar uppträda såsom hennes försvarare?»

Det dröjde några ögonblick innan Erling kom sig för att svara. Slutligen utbrast han:

»Nej, det skulle inte kunna falla mig in. Bara jag tänker på huru hon behandlade mig kan jag spricka af förargelse.»

»Jag också», menade Stig, »men hvad ska' vi göra för att qväsa till henne.»

Erling funderade en stund. Derpå sade han under det hans ögon glödde af hämndlust:

»Du sa' ju att du väntar juten hit snart?»

»Ja, det kan inte dröja många timmar förrän han är här, det är jag säker på.»

»Nå, hvad hindrar oss då att med hans tillhjälp rövva bort henne. Gert ska' åtminstone inte då få henne till hustru.»

»Gert», utbrast Stig Andersson, »tycker han om Brynjulfs dotter?»

»Ja, och hvad mera är, hon är alldeles galen i honom, det vet jag säkert.»

»Nu har du bestämdt tagit fel. Inte kan hon tycka om den der fattiglappen, inte.»

»Ja, så har jag också trott, men nu tror jag helt annat, ska' jag säga dig.»

»Och på hvilken grund tror du så bestämdt? Skulle vara roligt att veta det.»

»Är väl tvungen att sätta tro till hennes egna ord», menade Erling.

»Har hon erkänt det för dig?»

»Ja.»

Denna underrättelse tycktes gå Stig Andersson ganska mycket till hjertat. Såsom alltid då han erhöit någon dålig underrättelse tog hans trätgiriga lynne ännu mera ut sin rätt. Så också nu. Det var

de stackars drängarne, som äfven nu fingo sitta emellan. Länge trätte Stig och hotade sine tjenare till och med med påken.

Det lyckades slutligen Erling att lugna honom en smula. De båda afsnäste friarne gingo derefter afsides och Erling sporde:

»Vill du inte att vi afhemta godset i natt?»

»Ligger det då inte säkert på Tjufholmen?» sporde Stig Andersson hastigt.

»Jo, nog ligger det säkert alltid, men som jag vet att både Torkel Slägga och hans pojke ä' ute på fiske i natt, så anser jag det vara bäst, att vi smida medan jernet är varmt.»

»Nå, kör till då», utbrast Stig Andersson. »Jag följer dig. Du stannar väl här till dess?»

Detta gick Erling in på. Sedan gästgifvaren i något mildare ton gifvit sine drängar de nödvändiga befallningarne, gingo han och Erling in för att bereda sig till den nattliga färden.

Alldenstund Edebo gästgifvaregård ej ligger vid kusten, utan ett godt stycke uppe i landet straxt i sydvest om Leckö slott, var det af nöden att en vagn höll nere vid den innersta spetsen af Kongshamn för att mottaga smuggelgodset, som sjövägen skulle föras dit från Tjufholmarne i följd deraf att landsvägen var mera osäker.

Men hvarifrån skulle Stig Andersson få en pålitlig person att taga hand om vagnen? Någon af de drängar han nyligen grälat på voro ej honom tillgifne, det visste han nog, utan skulle de, om de anade oråd, vid första lägliga tillfälle förråda honom.

Plötsligt tycktes han hafva funnit hvad han sökt efter, ty han knäppte med fingrarne under det han utropade:

»Nu tror jag att jag har honom! Ja, han ska' nog bli bra! Dum är han också, så att det förslår! Han kan omöjligt inte ana något.»

»Hvem menar du?»

»Min drumlige hållkarl. Gå ut och se efter om den latmasken inte ligger och snarkar på höskullen!»

Jo, Stig Andersson hade rätt, ty han kände nog

sitt folk, han. Hållkarlen låg i allsköns ro på höskullen och snarkade så att det hördes kring hela bakgården. Uppväckt af Erling blef han först arg, men när fiskaren meddelade honom att han genast skulle infinna sig hos husbonden, spaknade han betydligt.

Stig Andersson, som vanligtvis aldrig lade fingrarne emellan när det gällde att bestraffa en förseelse begången af hans tjenare, var nu ovanligt mild emot hållkarlen, som hade väntat sig en skrapa, som bet till bens, och talade om att han hade ett angeläget ärende till Leckö, der han skulle hemta ett parti inköpta varor. Men som landsvägen var både för lång och besvärlig ansåg han det bäst att frakta dem på båt in i Kongshamns innersta vik, derifrån vägen till Ekebo icke vore så lång eller svår. Anders, så hette hållkarlen, skulle därför straxt efter midnatt möta med dubbelspänd vagn vid den innersta viken.

»Men», slutade Stig Andersson sitt anförande, »om du nämner ett halft ord härom till de öfrige drängarne, får jag dig lefvande.»

»Åh bevars», svarade Anders och strök den korp-svarta luggen ur pannan, »hur kan husbonden tro något sådant.»

»Nå, det är bra», menade gästgifvaren, »du kan nu gå. Men gör ingenting i ordning förrän det blir mörkt och drängarne hunnit lägga sig.»

»Undrar hvad det ska' bli af», mumlade Anders för sig sjelf sedan han gjort en otymplig bugning till afsked och väl kommit ut på gården. »Men det rör mig då inte hvad husbonden tar sig för, bara jag slipper ovett och stryk. Dock», fortfor han förnumstigt, »jag har nu varit här så länge, att jag borde vara van dervid.»

Utan att vidare bry sig om att grubbla öfver en sak, som nära nog öfvergick hans fattningsförmåga, skyndade han ånyo till stallet, der han nästan hela dagarne hade sitt tillhåll utom vid måltiderne.

5.

Ragnborg, som innanför stora stugan hade sin lilla kammare för sig sjelf, höll just på att insomna, då hon förnam en låg knackning på yttre dörren. Straxt derefter hörde hon hur fadren steg upp och sporde hvilka det var, som kommo så midt i natten. De utanför ståendes svar kunde hon ej förnimma, men antog att det var vänner, alldenstund Brynjulf genast öppnade dörren.

Men, huru förvånad och på samma gång förskräckt blef hon ej, då hon nu på rösterna igenkände Erling och gästgifvaren på Ekebo.

»Nu är det visst frågan om att bringa smuggelgodset i närheten», tänkte hon. »Jag måste lyssna.»

Hon var just i begrepp att lemna sängen, då hon hörde Stig Andersson spörja:

»Sofver tösen din?»

Ragnborg lade sig ånyo och låtsade sofva, ifall Brynjulf skulle sjelf vilja öfvertyga sig derom. Men i stället hörde hon fadren säga:

»Ja bevars, hon sofver som en stock, det kan jag försäkra er.»

»Godt, då ska' vi nu göra upp våra affärer om du har lust.»

Tyst som en katt smög sig Ragnborg upp ur bädden och ställde sig vid dörren. Tack vare de temligen vida springor, som funnos på den, kunde hon temligen godt höra hvad som talades i stora stugan.

Stig Andersson redogjorde derefter för huru han och Erling hade tänkt sig saken. De skulle nemligen taga Brynjulfs storbåt, derefter ro ut till Tjufholmarne och hemta godset. Sedan de dröjt så länge som nödigt var skulle de sätta till segel alldenstund vinden vore gynnande, styra ett godt stycke ut på sjön på det att det ej skulle se ut som om de komme direkt från Strömsund och derefter straxt efter midnatt sätta kurs på Kongshamn.

»Är inte det förslaget godt, tycker du», slutade gästgifvaren sitt tal.

»Jo, nog är det godt», svarade Brynjulf och ref sig betänksamt i håret, »men... men...»

»Hvad är det nu för betänkligheter, som fått makt med dig», utbrast Erling. »Ångrar du dig redan?»

»Nej, visst inte», svarade gamle Brynjulf tvärsäkert, »men jag skulle bra gerna vilja veta huru stor min andel af vinsten blir.»

»Det är omöjligt att nu bestämma», svarade gästgifvaren. »Jag vet ju inte sjelf hur mycket jag får af dansken.»

»Åh, vapnen ä' goda, och då får du allt bra betaldt», inföll Erling, som nu började att öfvergå på Brynjulfs sida, »men om färden skulle misslyckas, om...»

»Den kan inte misslyckas», afbröt Stig Andersson icke utan hetta. »Den måste lyckas!»

Nu upptog Brynjulf Erlings ord.

»Men», sade han, »om kungen hinner före juden hit, hvad ska' vi då göra?»

»Hinner före juden», repeterade gästgifvaren. »Nej se, det är då stört omöjligt eftersom Germund Sunesen, danskarnes anförare, i eftermiddag gick öfver Uttersund vid Färjstaden. Der har han låtit sitt folk rasta för att så mycket fortare kunna hinna fram till Leckö.»

Vid denna underrättelse genomfors Ragnborgs gestalt liksom af en frossbrytning och hon hade all möjlig möda att behålla sjelfbeherskningen qvar. Ett par ögonblick tänkte hon på att intaga sängen igen, men slog detta genast ur hågen då hon förnam fadrens svar:

»Godt och väl att du säger så, Stig Andersson, men så ska' jag berätta för dig att Gustaf Adolph följer Germund Sunesen hastigt i hälarne.»

»Det är ingen sanning», menade Stig, »för då skulle jag nog hört något derom.»

»Jaså, tror du det», utbrast gamle Brynjulf temligen hånfullt. »Det är väl inte sagdt att du först ska' veta allt.»

»Nå, hvad vet du då om Gösta kroknäsa», spor-

de gästgifvaren vresigt. »Fram med hvad du har på hjertat!»

»Känner du Nils i Storgården?»

»Mätte väl det eftersom han för tre år sedan tjenade som dräng hos mig. Hvad är det med honom?»

»Jo, han var här i eftermiddag och berättade att kungen sätter efter juten allt hvad han förmår. I natt hinner han bestämdt fram till Qvarnbäcken, menade Nils.»

»Jaså, han har inte hunnit längre», svarade Erling försmädligt. »Då har ju dansken ett ganska stort förspång.»

»Om jag vore som Germund Sunesen skulle jag möta Gösta kroknäsa vid Uttersund», inföll gästgifvaren.

»Ja, om han hade tillräckligt med folk», svarade Brynjulf. »Efter hvad Nils påstod är kungens här mer än dubbelt så stor som jutens.»

»Då är det ju bäst att vi skynda innan kungen hinner fram», inföll Stig Andersson. »I hvilka händelser som helst ska' Germund Sunesen komma först hit.»

»Ja, ja, Stig Andersson har allt rätt, han», utbrast Erling ifrigt.

»På mig ska' ni inte behöfva vänta så länge», menade Brynjulf under det han närmade sig dörren. »Ska' bara henta årorna och seglen. Är tillbaka om ett par minuter.»

Då Brynjulf försvunnit smög sig Erling fram till den lilla kammardörren och lade örat intill densamma. Men Ragnborg, som tydligt förnam att det fanns en lyssnare midt emot henne, bemödade sig om att göra sin andedrägt så lätt som möjligt.

»Hon sofver godt», sade Erling om en stund. »Hon ska' inte höra oss. Nu ska' vi också komma öfverens om hvad vi ska göra med henne.»

»Föra henne med oss bara vi få varorne i säkerhet», yttrade gästgifvaren.

Ragnborgs ångest tilltog med hvarje minut. Ack, hur längtade hon icke efter att fadren snart skulle

komma, så att de båda afsnäste friarnes samtal skulle afstanna!

»Men», tänkte hon, »vore det inte bättre för henne om hon nu finge höra den gemena komplotten!»

Detta tyckte hon slutligen sjelf och lutade örat närmare den största dörrspringan. Hon hörde då Stig Andersson säga:

»Bara juten kommer hit ska' det inte bli svårt att få henne bort. Gubben Brynjulf må säga hvad han vill. Sätter han sig till motstånd, så knacka vi hjernan ur honom.»

Brynjulf kom i detsamma in och samtalet måste afstanna.

Nästan stel af fasa bokstafligen släpade sig den stackars Ragnborg tillbaka till bädden. Om man nu bjudit henne millioner skulle hon icke kunnat sofva.

Skulle hon begifva sig ut och yppa allt för fadren? Hon tänkte verkligen under ett par minuter att göra det, men lyckligtvis fick hon en annan tanke:

»Hvad hindrar då de båda bofvarne att genast sätta sin hotelse i verkställighet och sedan bemäktiga sig henne? Ingenting!»

Hon teg för den skull och lyssnade med hämmad andedrägt till hur männen aflägsnade sig.

När hon var fullkomligt säker på att de redan hunnit ned till stranden klädde hon sig skyndsamt och ilade ut. Icke långt ifrån land upptäckte hon en svart punkt, som efter hand förminskades och slutligen försvann helt och hållet. Det var smugglarnes båt på färd till Tjufholmarne.

Länge stod den unga flickan obeslutsam om hvad hon nu skulle göra. Skulle hon skynda till Gert och omtala allt för honom? Nej, han var ju icke hemma.

Plötsligt lopp en tanke blixtnabbt genom hennes hufvud.

»Ja, jag måste dit», mumlade hon för sig sjelf och började att hastigt springa söderut. Men hon stannade snart och drog djupt efter andan.

»Store Gud hvad ska' jag göra», suckade hon för sig sjelf. »Om jag angifver dem, så kommer ju också

far med i olyckan! O, Gud, gif mig styrka att kunna ... ah, nu har jag det», utbrast hon glad, liksom om hennes bön blifvit hörd i samma ögonblick som hon uttalade densamma. »Ja, det blir bra! Nu behöfver jag inte sätta far i några ledsamma omständigheter.»

Efter dessa ord började hon ånyo sin vandring söderut längst östra stranden af Kållandsö. Framkommen till Storgården, belägen vid Uttersund (det smala vatten, som skiljer Kållandsö från fastlandet) och nära sundets mynning, tvekade hon om hon skulle gå längre.

Ett sorl af röster från gården gjorde att Ragnborg hastigt gömde sig i småskogen. Rösterne aflägsnade sig efter en stund och när allt blef tyst igen kröp den unga flickan fram ur sitt gömställe.

Skulle hon försöka att komma öfver sundet eller stanna der hon var tills konungen hann fram? Se der de frågor, som en lång stund sysselsatte henne!

Men derefter påkom henne också denna tanke, och den var afgörande:

»Om jag stannar här ska' danskarne utan tvifvel få allt för stort försprång. Träffar jag deremot konungen skall han nog skynda på sin marsch då han får höra hur det förhåller sig med saken.»

Utan att någon blef henne varse kom hon slutligen ned till sundets strand. Men, huru komma öfver så framt hon ej kunde påträffa någon farkost?

Stora svettdroppar perlade utför den unga flickans panna och kinder under det hon letade efter en båt. Slutligen uppgaf hon nära nog allt hopp och en tung suck höjde hennes bröst. Hon gick framåt utan att nära nog göra sig reda hvarför hon gick der. Plötsligt kände hon det kylande vattnet på sina fötter. Hon stannade och såg sig omkring så noga som halfmörkret kunde tillåta, och hon upptäckte då, att hon stod i sjelfva vattenbrynet på norra sidan af sundets mynning. Men, hon såg också någonting annat, som gjorde att hennes hjerta klappade fortare.

Några alnar längre bort upptäckte hon nämligen en mörk punkt, som sakta gungade på det småkrusiga vattnet. Hastigt störtade hon dit. Det var visserligen endast en liten ekstock, men nog skulle den

kunna bära henne öfver sundet, hvares yta låg nära nog lika blank som en spegel.

Utan att betänka sig många minuter lösgjorde hon ekstocken, fattade årorne och rodde med hastig fart mot andra stranden. Färden gick lyckligt och då morgonrodnaden började sprida sitt hänförande skimmer öfver himmel, vatten och jord landsteg hon utan äfventyr på fastlandets strand.

Här dröjde hon icke längre än som var nödvändigt för att ordna sin klädsel, som under den häftiga gången och rodden kommit i oordning. Derpå skyndade hon med lättare steg återigen söderut och många gånger upprepade hon för sig sjelf denna bön:

»Gud låte mig inte komma för sent för att rädda våra boningar från den grymme fiendens eld och svärd!»

Af det föregående veta vi att hon träffade Gustaf Adolph i trakten af Sunnersbergs kyrka.

6.

Torkel Slägga och hans son hade begifvit sig ut på fiske redan tidigt på aftonen. Först satte de kurs på Skafvelholmen, men fångsten blef helt ringa, hvadan de vände om igen och seglade längs södra stränderne af Lilla och Stora Eken förbi Lindö och fram till Tjufholmarne.

I en liten bugt på stora Tjufholmen förtöjde de båten och sedan detta var gjordt sade gamle Torkel:

»Nu ska' du visa mig hvar du gömt smuggelgodset. Eller kanske att du glömt bort stället?»

»Nej, far», svarade Gert, »inte om jag lefde i hundra år. Ni vet väl, att det inte finnes mer än ett stenrös på den här holmen.»

»Vet nog det. Jaså der är det! Kom nu så gå vi innan skymningen blir för stark.»

»Men, far», inföll Gert och grep den gamle om armen, »vi ska' inte låta bössorne ligga i båten. Det kan nog hända att vi behöfva dem.»

»Hm, hm», hostade gubben Torkel och såg på sonen med undrande blickar, »tror du det!»

»Ja, det anar mig som om vi skulle komma att behöfva dem i natt.»

»Du tror således kanske att Brynjulf och Erling i natt ska' komma för att hemta godset?»

»Eller också Stig Andersson», svarade Gert under det en olycksbådande eld glänste i hans ögon.

Efter en stunds funderande utstötte gubben Torkel med kort stämma dessa ord:

»Ju mera jag tänker på saken, desto mera finner jag att du kan ha rätt. Vi ska' hemta bössorne.»

»Men ä' de laddade?»

»Ja, det vet du väl. Du laddade dem ju sjelf i middags. Har du så kort minne?»

Gert besvarade icke detta spörsmål utan gick istället med snabba steg ned till båten och hemtade gevären. Sedan detta var gjordt skyndade far och son upp till det stenrös, i hvilket Gert så fiffigt gömt smuggelgodset.

»Här nere ligger det nog i godt förvar», sade ynglingen skrattande då han lyckats krafla sig upp på rösets krön. »Det ska' i sanning fordras godt väderkorn för att kunna snoka reda på det här.»

»Men om smugglarne ha det der väderkornet, hvad ska' vi då göra?» sporde gubben Torkel.

»Naturligtvis söka hindra dem från att föra bort det», svarade Gert med bestämd röst, »eller hur, far? Inte kunna hvarken ni eller jag se på huru de der förrädarne med Stig Andersson i spetsen förse våra och landets fiender med vapen. Jag kan det åtminstone inte», fortfor han under det en harmens rodnad glödde på hans kinder, »och jag är säker på att ni, far, som slagits både mot sarmater och jutar och många andra Sveriges fiender inte heller kan det.»

»Tack för det ordet, pojke», svarade gamle Torkel och nickade vänligt, »du känner nog far din, du!»

Sedan far och son derefter noga undersökt stenröset och vunnit fullständig bekräftelse på att smuggelgodset icke blifvit bortfördt, togo de plats vid södra sidan af röset, hvarifrån de kunde se allt, som försig-

gick i sundet och dess mynning. Den tarfliga matsäcken togs derefter fram och efter de mödosamma timmarne smakade nu den enkla anrättningen betydligt bättre än någonsin.

Sedan måltiden var slut sade Gert, i det han på det omsorgsfullaste undersökte gevären:

»Nu, far, kan ni gerna ta er en lur på ett par timmar, tycker jag.»

»Än du då, hvad ska' du göra?» sporde gamle Torkel under det han skarpt blickade ut i den skumma rymden.

»Jag känner inte något behof af sömn. Bättre är om jag kan hålla mig vaken.»

»Åhja ännu är det inte så farligt med mig heller,» inföll Torkel Slägga. »Nog kan jag vara vaken ett par timmar till, det kan du vara säker på.»

»Men, far», inföll Gert med lätt förtrytelse, »hvarför ska' ni vara så envis då jag vill er väl? Ni är gammal och behöfver hvila.»

Gamle Torkel besvarade ej dessa sonens ord. En god stund satt han med båda armarne stödda mot knäna och hufvudet hvilande mot handen. Det syntes tydligt, att han var försjunken i djupa tankar och då hade sonen icke hjerta i sig att störa honom.

Småningom kom också Gert att öfverlemna sig åt *sina* tankar. Till hvem de ilade kan man nog förstå. Möttes kanske deras tankar i denna stund? Nog gjorde de så, derpå tviflade ej Gert det ringaste.

Ur dessa *sina* grubblerier väcktes han plötsligt af först en tung suck från fadren och derefter ett kort utstödt:

»Jaha, så var det med den saken!»

»Hvad är det ni säger, far? Hvad tänker ni på?» utbrast Gert och for upp ur *sina* drömmar. »Hvad är det för en sak?»

»Ah, jag kommer bara ihåg den der historien, som gamle Måns, kolaren borta vid klinten vid Jernehus talade om för mig härom sistens. Du vet, den der historien om Gösta kroknäsa. För hvarenda menniska han träffar berättar han den.»

»Men, nog har jag råkat Måns flere gånger utan att han nämnt ett enda ord derom», svarade Gert.

»Vill du då att jag berättar den för dig?»

»Nåja, far, det kan ni gerna göra eftersom ni inte kan sofva», svarade Gert likgiltigt.

Utan att låtsa någonting om denna likgiltighet började Torkel Slägga sin historia.

Vintern före denna berättelse hade Gustaf Adolph också varit i samma trakt som han nu befann sig och hade då tagit in hos en rik herreman på säteriet Degerberg. Alldenstund inga fiender funnos i trakten beslöt sig konungens värd för att ställa till ett jagtparti, emedan han visste att den unge monarken var särdeles begifven på detta nöje.

En kall och klar vinterdag tågade därför jägar-skaran muntert ut från Degerberg, och snart ljödo de klingande hornsignalerna i skogen.

Hänförd af sin jagtlust förföljde Gustaf Adolph med några män en ståtlig hind. Den unge konungen var outtröttlig och innan han visste ordet af hade han tappat bort sine följeslagare. Förgäfves ropade de efter honom. Den vida skogen gaf endast svar genom sitt eko. Lika fåfängt stöttes i hornen och lurarne. Ingen konung kom tillbaka.

Ifrig att fälla den vackra hinden förirrade sig Gustaf Adolph allt djupare in i skogen, utan att tänka på den bestörtning, som hans frånvaro skulle förorsaka hans följe.

Slutligen såg han icke mera till det jagade villebrådet. Det hade helt och hållet försvunnit. Konungen såg sig bestört omkring. Han var helt och hållet ensam. Nu började han i sin ordning att ropa, men något svar fick ej heller han.

Ängslig till mods öfver att han kanske skulle bli tvungen att tillbringa den kalla vinternatten i den dystra och ödsliga skogen skyndade han på måfå åt det håll, der han trodde att Degerberg var beläget. Men nu gick det med honom som det vanligtvis plägar gå med folk, som gått vilse i skogen och på egen hand vill försöka att taga sig ut. Han gick minst ett par timmar i en vid cirkel och kom alltid tillbaka

till den plats, hvarifrån han utgått. Det var naturligtvis skogssnufvan, som förvillade honom på detta sätt.

Omsider lyckades det konungen att komma ut ur den förtrollning, som naturligtvis höll honom fångslad, och efter en stunds vandring fick han till sin stora glädje se ett ljus lysa fram mellan de snöhöljda träden. Han påskyndade sin gång och stod snart vid foten af en temligen brant klint, på hvilken en liten koja var belägen.

Begäret efter att få värma sig vid den sprakande brasan, ty det var skenet från denna, som vägledt konungen, samt längtan efter en matbit att stilla hungern med, ty han hade ju varit nära nog en hel dag i skogen utan att han kommit i tillfälle att få i sig ens en så stor brödbit som man kunde lägga på en tumnagel, gjorde att klättringen uppför den temligen branta klinten gick jmförelsevis lätt för sig.

Framkommen till Måns kolares stuga knackade konungen på dörren. Månsa-mor öppnade och neg djupt då hon fick se den fine herren.

»Jag är en af konungens hofmän», sade den vilsegångne sedan han skakat af sig den myckna snö, som under vandringen fallit ned på honom från träden. »Kan jag få något mat och herberge hos er i natt, ty jag har gått vilse och kan ej hitta rätta vägen till Degerberg.»

Då steg Måns kolare upp, räckte den föregifne handen och sade i det han trohjertadt blickade honom i ögonen:

»Min koja är låg och min mat passar svårligen för en konungs hofman. Men som jag vet att hungern är den bästa kryddan, så får ni gerna göra oss sällskap till aftonmåltiden.»

Denna förflöt under muntert skämt och glam och ofta sporde Måns, som aldrig baxnade för att se hvilken herreman som helst i synen:

»Nå, säg mig, herre, hur Gösta kroknäsa mår nu för tiden! Det skulle vara roligt att få veta det.»

»Han mår nog bra, han», svarade den föregifne hofmannen, »och om det inte går honom allt för galet, så tror jag nog att du snart ska' få höra af honom.»

»Det vore allt roligt att få se honom», utlät sig Månsa-mor, »för jag har hört sägas att han ska' vara en så nedlåtande och vacker herre.»

Efter aftonmåltidens slut samspråkade den förefigne hofmannen ännu en stund med kolaren och bad sedan att få lägga sig.

»Ja, se här är den bädd som vi, fattigt folk, kan bestå er», sade Månsa-mor och bredde en präktig elghud öfver den grofva bänken. »Något täcke ha vi inte, så att ni får allt lof att ligga med kläderne på er.»

»Ja, det går an att vi inte ha kallt här inne», utlät sig Måns. »Så länge skogen står qvar behöfva vi, Gud ske lof och tack, inte frysa.»

Trött som kungen var efter den långa marschen genom skogen kastade han sig på elghuden och somnade genast. Och han har många gånger derefter sagt, att han sällan sofvit så godt som denna natt i Måns kolares fattiga stuga.

Så fort dagningen inbröt var Måns på benen och väckte sin gäst såsom denne bedt honom att göra. Sedan denne med halft våld påtrugat Månsa-mor några penningar i betalning, sade han:

»Men jag ser inte till er pojke. Hvar är han manne?»

»Åh», svarade Måns, »när ni kommer ut så får ni nog samt tag i honom. Gå nu bara rakt fram som jag pekar, och det ska' inte dröja länge förrän ni kommer in på vägen till Degerberg.»

Då konungen trädde ut ur stugan fick han syn på Måns pojke, som åkte kälkbacke utför klinten. Denna var så hal, att det skulle varit förenadt med fara att gå utför den. Kungen bad därför pojken att få låna hans kälke medan han åkte utför.

Pojken var genast villig dertill, ställde sig sjelf bak på medarne och så bar det af i sju sjungande fart utför branten.

Kungen hittade derefter rätta vägen utan svårighet, och snart var han på Degerberg, der han naturligtvis blef mottagen med jublande fröjd af sin värd och sin omgifning.

Men nu kommer det bästa i hela historien. Da-

gen derefter måste kungen skyndsamt lemna trakten eftersom danske spejare visat sig i närheten af Degerberg. Ett par månader gingo sålunda förbi och Måns kolare hörde ej något af den föregifne hofmannen, som han gifvit mat och herberge.

Ofta talade Måns och hans hustru derom, och Måns brukade då nästan alltid säga:

»Det är så likt höge herrar. De glömma för det mesta bort de tjänster, som fattigt folk kan göra dem.»

En qväll, då Måns väl för tjugonde gången qvad samma visa, knackade det ånyo på dörren och en fin herre trädde in.

»Är du Måns kolare, som för en tid sedan gaf en vilsegången jägare mat och herberge?»

»Ja», svarade Måns under det han förundrad betraktade den okände. »Det är jag det.»

»Ja», inföll nu främlingen, »den som då låg på en elghud under edert gästfria tak och blef mätt af eder enkla mat, var ingen annan än kungen sjelf. Nu har han skickat mig med detta.»

Och innan det bestörta kolarfolket hann få fram ett ord öfver sina läppar lade främlingen ett papper på bordet och skyndade ut.

Förundrad, glad och tacksam ilade Måns, som icke sjelf kunde läsa, morgonen derefter till presten. Och hade han förut varit glad, så jublade han nu på hemvägen, ty presten hade läst papperet för honom och det var ingenting mer och ingenting mindre än ett gåfvobref på ett kronohemman för hans pojke.

Sin berättelse slutade Torkel Slägga med dessa ord:

»Och hvad tror du att Måns derefter gjorde med kälken, som kungen åkt på? Jo, han gaf ett heligt löfte att aldrig någon skulle åka derpå, åtminstone så länge han lefde och samma löfte tog han af pojken sin. Nu hänger kälken på kolarstugans vägg och när pojken en gång blir så stor att han får tillträda hemmanet, ska' den hänga på den förnämsta platsen i helgdagskammaren.»

»Ja, det är så likt kungen», inföll Gert. »Det finnes i hela verlden ingen menniska, som har bättre hjerta än Gösta kroknäsa.»

Berättelsen hade gjort gubben Torkel en smula tung i hufvudet, hvadan han lutade det mot ett af rösets största stenar, och länge dröjde det icke förrän den gamle inslumrat.

Gert blef nu ensam med sina tankar. En god stund rörde de sig om kungens äfventyr i skogen, men slutligen började de att söka andra föremål.

Det var ånyo Ragnborg som han tänkte på. Han måste medgifva för sig sjelf, att utsigten att få henne till hustru icke var synnerligen stor, så framt ej någon egendomlig händelse fogade det så, att Brynjulf lät den ringaktning fara som han alltid hyst till den gamle knektens son. Derjemte drog han sig nu till minnes att han hört Ragnborg för länge sedan berätta om ett aftal mellan hennes och Erlings far, att hon skulle bli den sistnämndes hustru. Så kom han också att tänka på Stig Andersson och dennes frieri till Ragnborg.

»Jag har allt mycket och många emot mig», mumlade han vid tanken härfpå för sig sjelf, »och hur jag ska' kunna reda mig, det vete Gud allena. För att förströ mig litet vill jag göra ett slag nedåt stranden.»

Sedan han noga sett efter att den gamle fadren sof ordentligt gick han sakta ned till stranden, der de små böljornas entoniga sqvalpande var det enda, som störde den nattliga tystnaden.

Just då han stod i begrepp att begifva sig tillbaka stannade han plötsligt och lyssnade utåt sundet.

»Hvad kan detta väl vara», tänkte han för sig sjelf. »Aha, det kan inte vara annat än de, som komma. Jag hör tydliga årslag.»

Utan att gifva sig tid att lyssna längre skyndade han tillbaka till fadren och väckte honom. Sedan han med några ord redogjort för hvad han trodde, sade Torkel Slägga:

»Du har rätt, det kan inte vara några andra än smugglarne. Hvad ska' nu vi göra?»

»Gömma oss naturligtvis», svarade Gert utan den ringaste tvekan.

»Ja, det är lättare sagdt än gjordt. Men hvar ska' vi gömma oss?»

»Följ bara med mig», utbrast Gert ifrigt. »Jag vet ett bra gömställe. De få inte ännu se oss.»

Sedan den gamle soldaten och hans son bemäktigat sig gevären, förde den sistnämnde fadren till samma ställe, der han legat dold när han kom att lyssna till Brynjulf och Erling.

»Här kunna vi allt vara temligen lugna», menade Gert sedan han gömt fadren bakom en af de största stenarne, »eller hvad säger ni, far?»

»Det har du rätt i, Gert. Här ska' de inte så lätt kunna upptäcka oss. När ska' vi skynda fram?»

»Det beror på omständigheterna det. Om det lyckas dem att snoka reda på kistorne, då må vi gripa in, annars anser jag det onödigt.»

»Ja, du har rätt deri. Skulle vara roligt att få se dem vända om med långa näsor.»

7.

Det var, såsom Gert hade trott, smugglarnes båt, som väckt hans uppmärksamhet. I följd af mörkret var det förknippadt med icke så ringa fara att lägga till vid stora Tjufholmens steniga strand.

Erling, som bäst af alla kände till farvattnet, satt vid styret. Brynjulf och Stig Andersson skötte årorne.

»Något mera åt styrbord», menade Brynjulf, när båten kom så nära, att vågsqualpet mot stranden hördes tydligare.

»Nej, då råka vi som först midt upp i ett undervattensrös», svarade Erling.

Han hade dock knappt fått sista ordet öfver läpparne, då kölens skrapning mot botten tillkännagat att det vara fara på färde.

En mustig ed gick öfver Erlings läppar under det han blixtnabbt kastade om rodret.

»Jag tror att du är temligen osäker på farleden», utbrast gästgifvaren med tydligt hån i sin stämma.

»Sköt du bara din åra, du», menade Erling. »Det är inte hvar och en, som kan gå in till Tjufholmarne knappt när det är ljusa dagen, mycket mindre på natten. Men nu vet jag hvar jag är hemma. Ro bara sakta, så ska' det inte dröja länge, förrän vi ä' i land.»

Gamle Brynjulf hade inte talat många ord under hela resan, hur mycket än hans kamrater bemödade sig om att få honom att riktigt öppna på språklådan. Men nu, då Erling, till hvilkens skicklighet i sjömansyrket han satte stor lit, lofvade att snart föra båten oskadad till sitt mål, sade han med en stämma, som tydligt røjde den oro, som besjälade honom:

»Det måtte väl inte finnas något folk före oss på Tjufholmen!»

»Hvad skulle det vara för folk», sporde gästgifvaren med tydlig förundran.

»Ja, inte vet jag, men när dansken kommer flyr ju allt hvad som kan fly undan.»

»Dansken är ju inte här ännu», menade Erling så lugnt, som om allt varit en lek.

»Det är inte sagdt att de ska' vänta till dess juten är dem rakt inpå näsan», svarade Brynjulf häftigt. »Dessutom är det en annan sak, som oroar mig under hela resan och som gör det ännu mera nu.»

»Hvad kan det vara?» sporde Stig Andersson och Erling på samma gång.

»Att jag lemnade Ragnborg ensam hemma», menade Brynjulf dystert.

»Åh, det är väl inte så farligt», svarade gästgifvaren hänskrattande. »Ingen ta'r väl bort henne när Gert är med gubben far sin ute på fiske.»

Utan att låtsa om hånet i Stig Anderssons ord fortfor gamle Brynjulf med lika bekymrad stämma som tillförne:

»Om juten hinner fram medan vi ä' borta, så är tösen min inte utan fara, det är säkert, det.»

»Jaja, Brynjulf har nog rätt han», inföll Erling

med lågmäld stämma. »Det var dumt att vi inte tog henne med oss!»

»Gjord gerning står inte att ändra», svarade gästgifvaren. »Laga du bara att vi komma säkert i land, så att vi få godset ombord. Sedan blir det nog tid att tänka på den andra saken.»

Stig Andersson hann knappt få sista ordet öfver läpparne då båten törnade så hastigt emot en sten, att gästgifvaren, som till hälften rest sig upp för att speja efter stranden, föll framstupa öfver aktersta toften och vände benen i vädret dock utan att göra sig någon annan skada än att han skrubbade venstra handen en smula.

»Jo, du är just den rätte att sitta vid styret», skrek han argt sedan han kraflat sig upp igen, och hötte med åran åt Erling.

»Det var inte min skuld att du gjorde kullerbyttan», svarade denne lugnt under det han i sitt hjerta önskade att den farlige rivalen skulle gjort sig ännu större skada.

»Var det inte din skuld? Hvems var det då?» menade gästgifvaren ännu mera ilsken i följd af Erlings lugn.

»Din egen skuld var det och ingen annans», ljöd ett om möjligt ännu lugnare svar från båtens akter.

»Hur kan du påstå något sådant? Var det inte du, som styrde rakt käpprätt åt...»

»Nej, det var det inte. Jag styrde nog rätt kosa, men när du upphörde med rodden och steg upp gaf fader Brynjulfs åra båten en annan riktning utan att jag kunde hindra det.»

»Erling har rätt», inföll nu Brynjulf. »Det var din egen skuld, Stig Andersson. Du hade bordt säga till mig att du upphörde med rodden, så att också jag fått göra det. Då hade inte du behöft vända benen i vädret.»

Gästgifvaren teg därför att han icke kunde finna någon vederläggning på Brynjulfs och Erlings gemensamma utsago. Men för sig sjelf lofvade han dock, att hafva dem i friskt minne.

Efter mycket bråk uppnådde smugglarne ändte-

ligen Tjufholmens strand. Då Stig Andersson satte foten på densamma undslapp en djup suck hans bröst, troligtvis vid tanken på, att han nu icke mera skulle behöfva göra några halsbrytande kullerbyttor.

»Fram med lyktorna nu och tänd dem», sade han derefter med befallande stämma.

»Åh basta litet», menade Erling. »Du tänker då inte längre än näsan räcker. Om folket på Kållandsö får se tre lyktor här ute, ska' det nog ana oråd. Nej pass! Jag tror att vi vänta till dess att vi komma fram till grottan.»

»Erling har nog rätt, han», bedyrade gamle Brynjulf för andra gången.

»Ja, det är inte första gången jag är med om sådana färder som denna», svarade den unge fiskaren med en viss stolthet.

Det grämde gästgifvaren betydligt, att han äfven nu blifvit motsagd, men hvad skulle han göra! Han berodde ju till en ganska stor del af sine följeslagare. Han teg för den skull och lät dem hållas, samt gick bakefter gamle Brynjulf, som å sin sida följde Erling så tätt i spåren som möjligt.

Men för hvarje steg Ekebo gästgifvare tog gick en tyst förbannelse öfver hans läppar, och han lofvade sig, att detta skulle bli den sista gång han gaf sig ut på dylika färder.

»Nu», sade slutligen Erling och stannade, »nu kunna vi tända lyktorna.»

»Ä' vi ändteligen framme nu?» sporde Stig Andersson under det en djup suck af lättnad undslapp hans bröst.

»Ja, det är vi. Fram med din lykta, gästgifvare, så framt du inte tappat den.»

Utan att besvara dessa ord räckte Stig Andersson det begärda åt Erling.

Denne sökte både länge och väl i sina fickor efter elddonet, men kunde till en början icke finna det. Många dyra eder gingo under tiden öfver hans läppar, ty utan ljus var det inte lönt att söka föra smuggelgodset ned till båtarna. Slutligen påträffades dock elddonet nedfallet genom ett hål i kavajfickan.

Lyktorna blefvo snart tända och med dem framför sig smögo de tre männen varsamt fram mot den lilla grottans öppning.

Sedan Erling noga synat den, utbrast han med en stämman, som tydligt röjde den glädje han erfor:

»Ingenting är rördt här, jag ser det ganska väl.»

Den plats, der Torkel Slägga och hans son lågo gömda var belägen icke längre ifrån grottmynningen, än att de både tydligt kunde se de tre smugglarnes af lyktskenen upplysta ansigten, utan äfven höra hvad de talade sins emellan.

»Far, far», hviskade Gert just som Erling höll på att leta efter elddonet, »jag vet hur vi ska' göra för att få dem fast och ändå inte behöfva nyttja våra bössor.»

»Jaså, vet du det. Nå hur ska' vi göra då? Sanningen att säga, så har jag föga lust till att utgjuta blod på de menniskor, som inte ha gjort oss något för när.»

»Det kan ni allt ha rätt i», svarade Gert, som i dessa ögonblick mera tänkte på gamle Brynjulf än hans fagra dotter. »Luta hit ert öra, så ska' ni få del af min plan.»

Och liksom hade han fruktat för att till och med de stenar, bakom hvilka de lågo gömde, skulle kunna uppfånga hans ord, så framhviskade han i stället dem med så svag röst, att gubben Slägga knappt kunde förnimma dem.

»Ja, det blir bra! Det blir bra!» menade gamle Torkel och gnuggade händerne. »Det är rätt åt dem. En liten svältkur ska' inte skada dem. Låt oss genast gripa verket an!»

»Inte så häftigt, far», inföll Gert. »Vi ska' först se deras snopna miner när de finna att godset är borta.»

»Men om de påträffa oss här, då är strid ound-

viklig och det är ju detta, som du vill förekomma med ditt förslag.»

»Har ingen fara», hviskade Gert med fullkomligt lugn stämma. »De ska' inte få den tanken, att vi ligga gömda här. Men var nu bara tyst och stilla, för nu ser jag att de fått lyktorna tända.»

Med de mest vexlande sinnesrörelser i sina anleten följde gamle Slägga och hans son derefter smugglarnes förehafvande.

»Stanna ni utanför, ska' jag först gå in», sade Erling och med dessa ord närmade han sig ensam grottöppningen. Stenarne voro snart bortvältrade. Erling sträckte lyktan ännu längre framför sig för att kunna se bättre, samt trädde in.

»Nu kommer snart något riktigt roligt», hviskade Gert och fick af fadren endast en stum nickning till svar.

Brynjulf och Stig Andersson väntade med spänd åtrå efter att få träda in och börja arbetet. De behöfde ej heller vänta många ögonblick, ty om de föresatt sig att räkna till tjugu, skulle de ej hunnit halfväges, förrän en förfärlig förbannelse skallade inifrån den lilla grottan.

I detsamma och innan Brynjulf och gästgifvarens ens hunno fråga hvarandra hvad detta skulle betyda, syntes Erling i grottöppningen med lyktan upphöjd, så att skenet belyste hans ansigte.

Men hur såg detta nu ut? Af naturen friskt och rödligt var det nu blekt som om döden plötsligt lagt sin hand deröfver. Läpparne skälfdes och han försökte ett par gånger att få några ord öfver dem.

Slutligen löstes dock hans tungas band och han framvrålade ordentligt detta ord, så att det gaf starkt eko i den lilla grottan:

»Borta! Borta! Borta!»

Det sista ordet hade knappt förklingat då Brynjulf och Stig Andersson rusade fram.

»Nu», hviskade Gert till fadren, »nu är det tid. Under villervallan der inne ska' det inte bli svårt för oss att sätta vår plan i verkställighet.»

De båda lyssnarne försvunno genast. Så godt hans

träben det tillät skyndade Torkel Slägga ned till sin båt. Gert deremot kröp försigtigt och på ganska långt afstånd från grottan ned mot den plats, der han förmodade att Brynjulfs farkost var förtöjd. Det var ett vågsamt företag, ty hvilken minut som helst kunde ju smugglarne återkomma från grottan. Då skulle de ovilkorligt upptäcka honom, och då vore det fara för hans lif.

Men, det ordspråk, som säger, att »lyckan står den djerfve bi» kunde här tillämpas på Gert. Då han ansåg sig vara nog långt ifrån grottan, att han icke skulle kunna upptäckas ifall smugglarne plötsligt visade sig, reste han sig upp och började att springa rakt ned till stranden. Sedan han följt den en smula upptäckte han snart båten.

Men nu kunde han ju icke veta huruvida någon vaktare fans der nere eller ej. Han trodde ej att så var förhållandet, men ansåg dock att försigtighet härvidlag icke alls kunde skada.

För den skull började han att ånyo krypa på händer och fötter fram till båtens förtöjningsplats.

»Nej», tänkte han för sig sjelf då han, oaktadt allt sökande med blickarne, icke kunde upptäcka någon enda menskelig varelse nere vid båten, »de ha varit alltför säkre, och dessutom ville de naturligtvis ej inviga en fjerde person i sin hemlighet. Men», fortfor han och stannade ett par sekunder, »kanske att han gömt sig i båten.»

Sakta lik en katt, som smyger på sitt rof, smög sig derefter Gert fram till den ganska stora farkosten och tittade varligt öfver relingen. Båten var tom. Utan att gifva sig tid till att lösa upp den om en stor jordfast sten slagna fånglinan afskar han den i stället med ett enda snitt tätt uppe vid bogen, hoppade vigt in i båten och var inom några ögonblick ett par famnar ute på vattenytan.

Hans bekantskap med strandens grunda vatten kom honom nu väl till pass. För att dock vara riktigt säker på att komma oskadad ifrån de förrädiska grunden »stakade» han sig framåt med den största försigtighet och länge dröjde det icke förrän han be-

fann sig på så pass djupt vatten, att han icke behöfde frukta för en grundstötning.

»Har nu far lyckats lika bra som jag, så ha de råkat i en ordentlig klämma», mumlade Gert för sig sjelf under det han med kraftiga årtag framdref båten genom den spegellugna vattenytan rakt öfver mot Kållandsö. »Men det kan inte skada att de såsom far sa', få sig en liten svältkur. Nog betänka de sig mer än en gång, innan de härnäst gömma något smuggelgods på Stora Tjufholmen, och någon annan plats, lämplig dertill, finnes ej i närheten.»

Det raseri, som bemäktigade sig de tre smugglarne när de funno att godset var borta låter knappast beskrifva sig. Värst rasade dock Stig Andersson, ty han såg nu hvilken vinst, som gått honom ur händerne.

Och såsom vanligt vid dylika tillfällen vände sig hans förbittring mot hans medhjelpare.

»Det är bara lögn att ni nedlagt godset här», skrek han, så att det hördes långt ut på holmen. »Ni edra bofvar, ha nog behållit det för egen räkning och fört det till en annan plats, men vänta bara, jag kommer nog edra tjufknep en gång på spåren, och då ska' ni inte slippa undan så lätt.»

Efter dessa ord rusade Stig Andersson som en galning rundt omkring den lilla grottan, ref af sig håret med den lediga handen och svor och gormade som om han egt verdens alla skatter och i en handvändning förlorat dem.

Sedan Brynjulf och Erling en stund betraktat ömsom hvarandra, ömsom den uppretade gästgifvaren, sade ändteligen den först nämnde med så lugn stämma han kunde antaga:

»Du säger att vi stulit bort godset, men detta är en gemen lögn från dina läppar. Kom ihåg det!»

»Ja, det är den gemenaste lögn, som någonsin kommit öfver en människas läppar», bedyrade Erling.

»Men, hvart skulle det då ha tagit vägen?» nästan vrålade Stig Andersson. »Det har väl inte kunnat flyga bort af sig sjelft heller.»

»Troligtvis har någon hittat på det och tyckt att det var en god pris», svarade Erling icke utan hån.

»Neej du», skrek Stig Andersson, »det är du din skojare, som stulit det ifrån mig!»

Och med dessa ord rusade han fram och ämnade gripa den unge fiskaren om strupen med den lediga högra handen. Men Erling böjde sig skickligt undan och gästgifvaren törnade i stället så häftigt mot väggen, att han nära nog störtat baklänges.

»Hvad tjenar det der till, Stig Andersson», utbrast i detsamma gamle Brynjulf med nästan iskall stämma. »Ifall du bråkar längre, så vill jag underätta dig om, att vi ej länge ämna tåla det. Vi ä' dessutom två emot dig, så att du nogsamnt inser, att du måste komma till korta ifall du ej lugnar dig.»

»Nå, hvad vill ni då att jag ska' göra?» sporde gästgifvaren och gnisslade ilsket med tänderne.

»Förhålla dig lugn så länge. Kanske att vi snart få reda på godset.»

»Reda på godset», inföll Stig Andersson hånfullt men nu betydligt afkyld till sin vrede genom gamle Brynjulfs hotelse. »Hur ska' vi få reda på det?»

»Genom att söka hela natten», svarade Brynjulf. »Jag är bestämdt säker på att det måste finnas kvar på holmen, ty sedan jag och Erling voro här med detsamma har jag inte kunnat upptäcka att någon båt lagt till här. Jaha, det är min fulla mening att det måste finnas kvar.»

»Nå, så låt oss söka då», utbrast gästgifvaren och han fortfor i lugnare ton. »Jag ska' säga er att det inte heller är så roligt att bli af med en så säker och stor vinst, som detta gods skulle gifva mig och er. Dansken här i trakten lider brist på vapen men inte på penningar, och betalar derfor ett vapen dubbelt upp mot hvad det är värddt. Men låt oss inte stå här längre nu och gräla, utan kom så gå vi ut på spaning!»

Uppmaningen hörsammades genast och efter några

minuter finna vi våra tre olycklige smugglare grävande och sökande omkring grottan.

Nattens halfmörker flydde slutligen och dagen bröt småningom fram, hvarigenom lyktorner ej längre behöfdes. De tre smugglarna arbetade så att svetten rann i strömmar om dem, men utan att finna det sökta.

Småningom hade de sålunda kommit fram till det ganska höga stenröset.

»Jag vill se efter om inte någon båt är i sigte», utbrast gästgifvaren. »Från rösets topp har man ju en vidsträckt utsigt.»

»Ja, bättre än från grottans tak», svarade Erling buttert under det han såg sig omkring med slöa blickar.

Stig Andersson klättrade långsamt upp till toppen. Han hade knappt hunnit kasta en blick mot vester då han utropade:

»Jag ser en båt utanför Lindö. Nu styr den in mellan ön och Kållandsö.»

»Då är det väl Torkel Slägga och hans pojke, som komma hem från fisket», utbrast Brynjulf likgiltigt.

»Ja, det är det nog», menade Erling i alldeles samma tonart. »Det är det nog.»

I samma ögonblick skulle Stig Andersson vända sig om åt motsatt väderstreck. I häftigheten märkte han icke att en stor sten, som låg fast inkilad mellan några andra, var i vägen för hans ena fot. Följden deraf blef också den, att han snafvade och rullade som ett klot utför röset.

Men det var icke nog med att gästgifvaren rullade utför. Lösryckta från sina fästen började också de öfversta stenarne att röra på sig. Det brakade och slamrade i det gamla röset och hundratals stenar kommo hoppande efter och omkring den stackars gästgifvaren, som till hälften mörbultad och nära nog sanslös först stannade framför gamle Brynjulfs fötter.

»Se der! Se der! Hvad är det som sticker fram der uppe!» skrek Erling och pekade uppåt. »Ungefär midt på röset!»

»Kistorne, kistorne», jublade Brynjulf. »Hvem har kunnat föra dem dit!»

»Ja, hvem», eftersade Erling och betraktade gamle Brynjulf med nästan förskräckta blickar, som ytterligare fingo något ännu hemskare i sig då han fortfor: »Det är kanske trollen som spelat oss detta spratt.»

»Då är det inte lönt att försöka få dem derifrån», utlät sig Brynjulf. »Vi ska' vänta till dess vi fått upp gästgifvaren.»

Men detta var lättare sagdt än gjordt. En myckenhet stenar hade nemligen fallit öfver Stig Anderssons kropp, så att hans båda följeslagare hade ett ganska svårt besvär med att få honom klar igen.

Efter en stund uppslog han dock ögonen och de första ord han yttrade voro dessa:

»Hvar ä' kistorne? Ha ni fått reda på dem ännu?»

»Ja», svarade Erling, »vi ha funnit dem, och om det inte är trollen som burit bort dem och nu hålla vakt der, så ha vi dem i våra händer.»

Dessa ord gäfvo gästgifvaren krafter igen. Utan att det ringaste bekymra sig om de slag och knuffar han erhållit i fallet reste han sig upp.

»Hvar ä' de, hvar ä' de?» skrek han med en stämma, som skälfde af längtan och ångest.

»Der», svarade Brynjulf och pekade på stenröset. »Ser du dem inte der?»

»Jo, nu ser jag dem», svarade Stig Andersson och linkade på det mest ömkliga sätt i verlden fram till stenröset. »Nu har så mycket sten fallit ned härifrån, att det nog inte är farligt att bestiga det igen.»

Och med dessa ord började han att för andra gången bestiga den plats, der han kunnat få en qualfull död om ej ödet, som ibland roar sig med att beskydda dåliga människor, stått honom bi.

Men nu gick ej uppstigandet så lätt som första gången. Vid hvart annat steg skrek han till och hade ej Brynjulf och Erling understödt honom, skulle han aldrig kunnat taga sig fram.

Efter en mödosam vandring stodo dock de tre smugglarne ändteligen framför de fatala kistorne. Stig

Anderssons giriga blickar glänste af en hemska eld då han nära nog hväste fram dessa ord:

»Men se för säkerhetens skull efter om innehållet är qvar. Annars lönar det ej mödan att taga ned dem.»

Sedan kistorne blifvit befriade från de stenar, som ännu tryckte dem, öppnades de. Ingenting af deras innehåll var rördt.

»Om jag kunde begripa på hvad sätt de kommit hit», mumlade Brynjulf mera för sig sjelf.

Erling, som ändock hört hans ord, svarade genast med nästan klanglös stämma under det han förskräckt såg sig omkring åt alla sidor:

»Det är bestämdt trollen, som tagit dem. Se efter om det går att rubba dem ur sitt läge.»

Detta försöktes och gick äfven för sig, ehuru med ansträngning, emedan de voro så tunga.

»Nå, när inte trollen burit upp dem hit, då vet jag sannerligen inte hvem, som skulle kunnat flytta dem ifrån grottan», utbrast Erling och visade den mest förvånade uppsyn i världen.

»Nej, inte jag heller», inföll Brynjulf och hade samma uppsyn som Erling.

Stig Andersson yttrade ingenting, men i den miss-trogna blicken han gaf sina medhjelpare, der han tagit plats på den ena kistan, låg tydligt den tanken, att de sjelfve gömt undan godset på detta ställe.

Hvarken Erling eller Brynjulf märkte denna blick, ty i sådant fall hade det nog uppstått gräl igen och kanske slutligen slagsmål.

Arbetet med kistornes nedtagande från stenröset började. Men detta var ej något lätt arbete. Nästan vid hvarje steg rullade stenarne undan fötterna och mer än en gång voro smugglarne nära deran att begrafvas af de stenar, som rasade ned då kistorne drogos undan.

Efter mer än en timmes arbete voro dock alla befriade och nedburne.

»Ja», sade Stig Andersson med matt röst, »nu ha vi dem här men hur ska' vi nu få dem ned i båten?»

»Bära dit dem naturligtvis», svarade gamle Brynjulf tvärsäkert.

»Men jag känner på mig sjelf, att jag inte orkar hjälpa er», pustade gästgifvaren. »Jag känner tydligt att de slag jag fått ä' värre än jag i förstone kunde ana.»

»Åh, hvad det beträffar att du skulle hjälpa till, så behöfs det rakt inte», svarade Erling. »Brynjulf och jag ha burit kistorne upp till grottan en gång och kunna väl nu också bära dem ned till båten igen. Eller hur, Brynjulf?»

»Ja visst, ja visst», svarade denne och nickade bestyrkande, »det är alldeles säkert, det.»

»Men då få ni allt först ledsaga mig ned till båten», menade Stig Andersson. »Jag känner på mig att jag ska' bli bättre om jag kommer dit.»

Brynjulf och Erling voro genast villige dertill. Derföre togo de gästgifvaren emellan sig och kånkade sålunda i väg ned till stranden.

»Men ni förstå att ni inte smussla undan någon kista», pustade Stig Andersson, som, huru sjuk han än var, ändock icke kunde lösslita sina tankar från sin skatt.

»Nej, nej, var lugn du», sade Erling och Brynjulf på samma gång, »vi ska inte ta undan något af det, som tillhör dig.»

Och vid dessa ord gáfvo de hvarandra en hastig blick, som kunde tydas sålunda:

»Nog skulle vi inte ha någonting emot att lura dig, snålvarg. Men vänta, det kommer nog vår tid en gång.»

När tåget hunnit fram om grottan och utsigten öfver stranden blef fri, skrek Erling plötsligt till i det han af förskräckelse släppte Stig Andersson, som i följd deraf skulle fallit till marken om ej Brynjulf hållit honom uppe på sina starka armar.

»Hvart har båten tagit vägen!»

Brynjulf och Stig Andersson vände samtidigt sina blickar, åt det håll der de visste att de om natten förtöjt båten, men hur mycket de än ansträngde dem kunde de likväl ej upptäcka den.

Denna nya motgång slog ned som en blixst öfver smugglarne. Stig Andersson glömde smärtan af de

slag han erhållit och började att utösa de gräsligaste eder. En stund stodo Erling och Brynjulf alldeles handfallne, men slutligen fingo äfven de mål i munnen.

»Det har bestämdt varit någon här och stulit båten», röt Erling.

»Kanske att det var den, som du såg vid Lindö», inföll Brynjulf och stampade ursinnigt i marken.

»Nej», svarade gästgifvaren mellan svordomarne, »dertill var han för liten.»

»Hur ska vi nu göra», mera jemrade sig än talade gamle Brynjulf. »Min präktiga båt, den bästa som fanns på hela Kållandsö! O, om jag finge fatt i den bof, som stulit honom, han skulle ej vara mycket värd!»

»Kanske att han inte är stulen, utan ligger der nere fastän vi ej kunna se honom», utbrast gästgifvaren, i hvilkens hjerta ett svagt hopp om att så vore förhållandet började få insteg.

Utan att afvakta hvad Brynjulf vidare skulle ha att säga rusade Erling med höga språng ned till stranden, sprang ett helt hvarf omkring holmen och kom slutligen fram till den plats der Brynjulfs farkost legat förtöjd.

Här blef han också med ens öfvertygad om att båten var borta, då han fann på den afskurna fånglinan. Under förfärliga eder löste han den från stenen och återvände mindre hastigt till sina kamrater.

»Se här», skrek han redan på långt afstånd, »båten är stulen. Endast fånglinan har tjufven lemnat kvar och han har till och med kapat den alldeles invid bogen.»

Det var med blickar af den djupaste saknad som gamle Brynjulf tog fånglinan i hand och betraktade den.

»Jaså, detta är det enda jag har kvar af min båt», sade han derpå. »Tycker inte ni som jag, att Tjufolmen gör skäl för sitt namn?»

Då ingen svarade på denna fråga, fortfor Brynjulf sedan han kastat fånglinan ett godt stycke ifrån sig:

»Det är kanske lika omöjligt att få reda på hvem som stulit min båt, som att få vetskap om hvem eller hvilka, som flyttat kistorne från grottan till stenröset.»

»Troligtvis ha vi inte varit ensamme här då vi bragte godset i land», sade Erling.

»Nej», inföll Stig Andersson, som nu kände sitt misstroende mot Brynjulf och Erling allt mera försvinna, »det är allt någon, som spionerat på er.»

»Men hvem kan det vara», menade Brynjulf. »Detta öfvergår alldeles mitt förstånd.»

»Ja, mitt också», upprepade Erling och såg sig omkring med nära nog glasartade blickar.

»Och jag är alldeles lika klok som ni», inföll Stig Andersson med dyster stämma. »Ett är dock säkert, och det är att vi måste söka att komma härifrån så fort som möjligt om vi ej vilja gå hungersdöden till mötes.»

»Ja, nog måste vi det», svarade Erling, »men uppfinn ett sätt.»

»Det har sig allt bra svårt; ja, nära nog omöjligt,» inföll gamle Brynjulf. Det enda är om vi skulle få någon båt i sigte.»

När Brynjulf slutat, vände sig allas blickar mot Kållandsö, hvars mörka skogar så lockande aftecknade sig för dem. Hur mycket skulle icke nu den girige Stig Andersson velat gifva om han varit hemma på Ekebo!

»Se, se!» utropade plötsligt Brynjulf, »hvad är det för en tjock rök der borta?»

»Hvar», utbrusto Stig Andersson och Erling nästan på samma gång.

»Der, der», skrek gamle Brynjulf och pekade åt Ekebohället till.

Han hade knappt fått sista ordet öfver läpparne då gästgifvaren gaf till ett anskri, som hördes öfver halfva holmen. På anskriet följde detta nästan vansinniga utrop:

»Det är Ekebo som brinner! Germund Sunesen har tuttat på min gård därför att jag ej höll mitt löfte med vapnen! Förbannelse öfver den, som . . .»

Längre hann icke Stig Andersson. Förskräckelsen hade betagit honom sansen. Han svimnade.

Icke många minuter derefter hördes ända ut till

Tjufholmen och de der fångne smugglarne en liflig skottvexling från Kållandsö.

Utan att bekymra sig om den afsvimnade gästgifvaren rusade Brynjulf och Erling ned till stranden. Om de haft påsar med guld skulle de gerna skänkt bort dem i dessa ögonblick för den eländigaste ekstock. Med förtviflan i sina blickar spejade de utefter sundet så långt deras blickar kunde nå, men ingenstädes syntes en båt. Den af morgonvinden lätt krusade ytan var öde och tom. Ej heller ute på Kinneviken eller på Wenern kunde de varseblifva den minsta tillstymmelse till någon farkost vare sig större eller mindre.

»Ä' vi då dömde till att svälta ihjäl här», skrek Erling och ref stora hårtappar från sitt hufvud.

»Ja, det ser verkligen så ut», menade Brynjulf med iskallt lugn. »Men den saken rör mig inte endast jag visste hur min stackars flicka har det. Att döma af skottvexlingen der borta måste kungen ha upphunnit dansken, och är det sannt att hans styrka är öfverlägsen Germund Sunesens, så lär det inte gå denne så särdeles väl.»

Skottvexlingen kom emellertid allt närmare och slutligen kunde de båda smugglarne svagt urskilja hoppar, som krälade om hvarandra på motsatta stranden. Om det var danskar eller svenskar kunde de likväl ej se emedan afståndet var för långt.

»Om vi ändock hade någonting att haka oss fast vid skulle vi försöka att simma öfver», utlät sig Erling.

»Nej, heldre dör jag der jag är», svarade gamle Brynjulf med energisk stämma.

Efter en stund aftog skottvexlingen och slutligen upphörde den helt och hållet.

»Kan just undra hvilka som segrat», sade gamle Brynjulf med lätt oro.

»Naturligtvis konungen. Derom är intet tvifvel hvad jag tror.»

»Då är det ute med oss!»

»Hur så!»

»Förstår du inte det. Konungen har ju förbjudit

all smuggling med vapen, och vi ha ju velat lemna sådane i danskarnes händer.»

»Men detta kan ingen bevisa», inföll Erling och hakade sig fast vid det halmstrået.

»Säg inte så», menade Brynjulf. »Stig Andersson, som redan för länge sedan haft misstankar på sig att ligga i godt förstånd med juten, blir nog fast och tror du inte att han ska' angifva oss för att ensam slippa att lida straffet? Jo, derpå kan du vara säker.»

Erling satt en stund med hufvudet mot ena handen, slutligen reste han upp det och en hemsk eld glimmade i hans ögon då han nära nog hväste fram dessa ord:

»Om vi skulle först som sist göra oss af med honom, eller hvad tycker du, fader Brynte?»

»Hvad skulle det tjena till», frågade gamle Brynjulf och vände bort hufvudet.

»Vi sluppo då en svår anklagare», svarade Erling med knappt hörbar stämma.

Brynjulf teg en stund. Derpå sade han under det en tydlig afsky stod att läsa i hans anlete:

»Det säger jag dig, Erling, att fela, det kan jag, såsom äfven den bästa menniska, men en lönnmördare, det blir jag då aldrig.»

Erling kunde icke uthärda elden från gamle Brynjulfs ögon utan måste sänka sina. Samtalet afstannade här och de båda smugglarne gingo nedstämde och med dröjande steg uppåt holmen för att se efter hur det stod till med Stig Andersson.

8.

Ragnborgs sorgsna och vackra utseende, ytterligare förhöjdt af det långa håret, som under det häftiga loppet blifvit upplöst och nu böljade omkring skuldorne, gjorde att konungen betraktade henne med stigande intresse.

»Du heter Ragnborg», sade han, »hvarifrån är du, flicka?»

»Vi bo straxt söder om Leckö slott», svarade den unga flickan med knappt hörbar stämma.

»Och hvad vill du här? Du ser så upprörd ut. Tala du utan omsvep», fortfor Gustaf Adolph mildt då han märkte att Ragnborg lät sina blickar irra mellan honom och hans följeslagare, liksom ville hon säga: men hvarför ska' de der också få lyssna till hvad jag har att säga? »Tala du utan omsvep, flicka. Desse män äro mine höfdingar och förtrogne och du har väl ingenting annat att säga mig än hvad du kan säga dem?»

Nu som först fick Ragnborg det mod, som hon behöfde. Under det kungen red framåt i gående och den unga flickan medföljde på venstra sidan om hans häst uppstod mellan dem följande samtal:

»Nå», utbrast Gustaf Adolph en smula otålig, »säg nu hvad du har på hjertat. Min tid är mycket knapp.»

»Herre konung, det är just detta som jag vill göra, om du vill lyssna till mina ord?»

Gustaf Adolph besvarade denna fråga med en stum nickning och Ragnborg fortfor:

»Jag vill bedja dig om, konung, först att du skyddar våra bygder för juden.»

»Är han då redan kommen dit?» sporde Gustaf Adolph och kastade en snabb blick bakom sig öfver sitt folk.

»Nej, inte ännu hvad jag tror, men det vet jag, att han skyndar dit med all makt.»

»Har du sett honom?»

»Nej! Skulle så varit förhållandet, hade jag nog inte fått se dig, konung», svarade Ragnborg oskyldigt och betraktade konungen med sina stora klara ögon.

Dessa tycktes också göra ett särdeles djupt intryck på den unge konungen. Han kunde knappt en enda minut slita sina blickar ifrån den vackra flickan.

»Hur vet du då att han är i närheten?» sporde han efter en stunds tystnad.

»Det finnes folk, som sett honom. När du, herre

konung, gick öfver Qvarnbäcken gick Germund Sunesen öfver Uttersund.»

Konungen ryckte häftigt till och for några slag med handen öfver den höghvälfda pannan.

»Talar du sanning nu?» sporde han och betraktade forskande den unga flickan.

»Ja, om de, som omtalade förhållandet för mig, tala sanning», svarade hon och såg Gustaf Adolph trohjärtadt i ögonen.

En sådan blick kunde ej ljuga, det såg nog konungen. Han sade för den skull:

»Vet du hur stor Germund Sunesens styrka är, min flicka, så yppa allt för mig.»

»Nej, inte har jag räknat den», svarade Ragnborg hastigt, »men det vet jag, att danska styrkan är betydligt underlägsen den du för med dig, herre konung.»

Gustaf Adolph syntes ganska belåten med svaret. Efter en stunds tystnad fortfor han:

»Nå, hur är det med folket här på orten. Det är väl fattigt alltsammans?»

»Ja, åtminstone är det inte rikt», svarade Ragnborg sanningsenligt.

Detta svar förtjuste konungen så att han gaf sig i ett längre samtal med den unga flickan, angående tänkesätten der på orten. Den knappa tid, som han nyss sade att han hade, blef nu allt längre och längre.

Ragnborg svarade så uppriktigt hon kunde och vann dermed Gustaf Adolfs hela förtroende. Till slut utbrast han under det ett godt leende spelade kring hans läppar:

»Jag kommer ihåg då jag i vintras var på Degerberg, att jag då hade ett skogsäfventyr, som kunnat sluta ganska illa för mig om jag icke träffat på en gästfri kolarfamilj.»

»Ja, Måns har nog talat om för unga och gamla hur vänligt du, herre konung, belönade hans ringa tjänst», svarade Ragnborg. »Kälken som du åkte på utför klinten, hänger nu som ett kärt minne på stugväggen. Den får aldrig mera begagnas, och Måns har låtit sin pojke göra ett heligt löfte, att aldrig mera sjelf åka eller låta någon annan åka på den.»

När Ragnborg slutat klingade ett hjertligt skratt från Gustaf Adolfs läppar. Färden fortsattes ytterligare en stund under tystnad, men slutligen sade konungen:

»Svara mig uppriktigt ännu en gång på min fråga, flicka!»

»Ja, om jag kan.»

»Du kan det, ty du tyckes vara rätt godt hemmastadd med förhållandena härstädes.»

»Allt hvad jag kan svara på, det vill jag», inföll Ragnborg, som utan att hon kunde göra sig reda för orsaken, kände en viss beklämning trycka sig.

»Nåväl, finnes det godt om smugglare här på orten. Jag har hört sägas så, men vill nu af dig höra om det är sannt.»

Detta var den enda gång som Ragnborg icke vågade lyfta sina ögon upp till konungen då hon svarade. Hon kände dertill hur Gustaf Adolfs forskande blickar liksom borrhade sig in i hennes själ för att der läsa hennes innersta tankar. Att slå omkring sig med ett tveksamt svar ansåg hon icke heller mödan lönt, hvadan hon sade rent ut:

»Ja, herre konung, det finnes många smugglare här i trakten, det är sannt.»

Gustaf Adolfs förut så klara panna höljdes nu i mörka moln och han utropade under det en smärtsam ryckning syntes i mungiporne:

»Aldrig skall kanske den tid komma när det snöda vinstbegäret får träda i skuggan för det ädlare och mera upphöjda. Vet du hvad det är för varor, som man smugglar in?»

Nu var den stackars Ragnborg i en förfärlig knipa. Hvad skulle hon svara?

Konungen betraktade henne forskande liksom tillförne. Sedan han på detta sätt fixerat henne en stund sade han:

»Jag ser att du har någonting på hjertat angående denna sak. Var nu lika uppriktig som förut.»

Stora svett droppar perlade fram på Ragnborgs panna och en gång måste hon till och med gripa tag i den konungslige springarens stigbygel för att ej falla.

Det var icke utan djupt deltagande som Gustaf Adolph såg den tydliga smärta, som afspeglade sig i den unga flickans rena och nu så bleka drag. Med sin skarpa omdömesförmåga anade han redan sammanhanget och sade för den skull:

»Tala rent ut, flicka, Äfven om någon af dine anhörige skulle vara invecklade i saken, så bör du ej fördölja den för mig.»

Dessa vänliga ord gjorde Ragnborgs hjerta godt. Med en blick som skymdes af ett par klara tårar såg hon upp till Gustaf Adolph och sade:

»Herre konung, jag tillstår att min stackars far är invecklad i den der smugglerihistorien, men jag kan heligt bedyra att han blifvit lockad dertill.»

»Omtala då allt för mig ända från början.»

Sedan Ragnborg något hemtat sig omtalade hon det rykte som Stig Andersson redan under många år haft. Att han var ansedd för den djerfvaste smugglaren icke blott på Kållandsö, utan äfven kring hela Wenern. Att han många gånger varit nära att upptäckas, men ändock genom sin fintlighet städse lyckats draga sig ur spelet, samt slutligen att han man och man emellan temligen öppet beskylldes för att ligga i godt förstånd med danskarne. Hon slutade sitt anförande med dessa ord:

»Då Stig Andersson gjorde far det förslaget att han och en fiskare, som heter Erling, skulle bli hans medhjelpare, gick Erling utan betänkande genast in derpå. Far deremot skydde till en början och drog sig undan, men när Stig Andersson lofvade honom stor vinst, så . . . så . . . så . . .»

Ragnborg fullbordade icke sin mening. Rodnande som en pion slog hon ned ögonen då hon påminde sig de ord, som Gustaf Adolph förut yttrat, och dem han nu åter upprepade för sig sjelf med dyster stämma och med någon afvikelse:

»När skall den tid komma då det snöda vinstbegäret blir underordnad ädlare syften? Kanske aldrig. Hvem är denne Stig Andersson?» sporde han derefter högt:

»Gästgifvare på Ekebo», svarade Ragnborg och

såg ångestfullt upp till konungen, öfver hvilkens ädla anlete ett djupt nästan hotande allvar lagt sig. »O, herre konung», bad hon derpå snyftande och grep med darrande hand tag i stigbygeln, »gör inte min stackars far något illa.»

»Är din far också danskt sinnad?» sporde Gustaf Adolph och hans annars så milda stämma var nu hotande.

»Nej, herre konung», svarade Ragnborg, som nu i en hast återfick sitt fordna spänstiga lynne, »det kan jag då svara för att han inte är.»

Gustaf Adolph funderade en ganska lång stund, derpå sade han med sin förra milda stämma:

»Godt, du kan vara lugn. Hvad jag kan göra för din far, det vill jag göra. Din öppenhet har stämt mig till din fördel. Håll dig alltid till sanningen äfven om den, såsom nu, skulle kasta en dyster skugga på dem du har kärast, ty du skall veta att sanningen ändock till slut måste segra, hur många fiender som än uppresa sig deremot. Vi träffas sedan!»

Med dessa ord kastade Gustaf Adolph om sin häst och sprängde bort längs ryttarleden.

Detta hade gått så hastigt för sig, att Ragnborg icke hann få en enda redig tanke ur sin hjerna förrän konungen var försvunnen. En god stund qvarstod hon derefter på samma plats, ett rof för de häftigaste sinnesrörelser och utan att gifva akt på de mer eller mindre beundrande blickar och mången gång tydliga vinkar som de förbi passerande knektarne gäfvos henne.

»Min Gud, hvad har jag gjort», suckade hon slutligen och dolde ansigtet i händerne. »Jag har ju angifvit min egen far. O, hvad jag är olycklig! Alla ska' peka finger åt mig och hvad ska' Gert säga då han får veta detta! Aldrig mera ska' han kunna hålla mig kär. Gud . . . Gud . . . förlåt mig . . . jag . . . var . . .»

De framqvällande ymniga tårarne hindrade henne från att fortsätta sin mening. Den stackars flickan grät så bittert som hon icke gjort på flere år.

Plötsligt hörde hon framför sig en mild stämma:

»Gråt ej längre, flicka. Hoppas på Gud och du skall få se att allt skall gå bra!»

Ragnborg såg bestört upp. Den vänlige tröstaren var borta, men ett litet stycke derifrån såg hon konungen i galopp följa sin lilla här.

Utan att dröja längre skyndade hon rakt ned till stranden och tog sålunda en ginväg fram till hemmet.

9.

Då Gert lyckligt kom i land med Brynjulfs båt, förtöjde han den på sin vanliga plats och ilade der- efter med långa steg upp mot den gamle fiskarens stuga. Hans mening var naturligtvis att längre fram på dagen afhemta åtminstone Brynjulf, men han ville först tala enskildt med Ragnborg. Och ett lägligare tillfälle ansåg han sig aldrig någonsin kunna få.

Men, hvarför kom ej Ragnborg honom till mötes? Visserligen var det bra tidigt på morgonen, men Gert visste med sig sjelf, att den unga flickan alltid brukade vara morgongirig af sig.

Sakta närmade han sig Brynjulfs stuga. Han gick fram till fönsterna och tittade in; han lyssnade uppmärksamt vid både fönster och dörrar, men derinne var det tyst som i grafven.

»Hon måste sofva bra hårdt», mumlade Gert och kom liksom att af en händelse knuffa till dörren, som Ragnborg i brådskan glömt att låsa.

Dörren gaf med sig. Förundrad och på samma gång orolig bände Gert på den ännu hårdare. Den gick då upp på vid gafvel.

»Hvad vill detta säga!» utbrast han med stigande ängslan. »Ligger hon för öppna dörrar!»

Bäfvande trädde han in i hvardagsstugan. Han visste att Ragnborg ej hade sin sofplats der hvarför han trädde fram till den lilla kammardörren, der han ånyo lyssnade.

Der inifrån hördes icke heller något ljud, som

häntydde på, att hon fanns der. Nästan utom sig af förtviflan tryckte han på dörren. Äfven den sprang upp.

Gert stannade några minuter på tröskeln för att vänja sina blickar vid det inne i rummet herskande mörkret. Han lyssnade mot sängen, men derifrån kom icke heller det ringaste ljud.

Då störtade han dit fram och trefvade sig omkring. Sängen var tom. Ej längre mäktig sig sjelf slog han eld och undersökte, skälfvande i alla lemmar, hela stugan. Ingenstädes fanns något spår af Ragnborg.

Den själsstarke Gert vacklade mot ena väggen och slog båda händerne för ansigtet.

»Borta! O, min Gud, borta», jemrade han sig. »Är detta kanske ett straff därför att jag förfarit så emot hennes far.»

Sedan den värsta och första sorgen var öfver kom Gert att tänka på hvad han nu skulle taga sig till. Plötsligt genomfor en tanke hans hjerna:

»Hon har kanske begifvit sig hem», mumlade han för sig sjelf, »jag måste se efter.»

Sedan han derefter ordentligt stängt till ytterdörren och lagt nyckeln under förstugubron, der han visste att den plägade ligga då Brynjulf och Ragnborg voro borta åt hvart sitt håll, skyndade han hemåt så fort han orkade. I dessa ögonblick kände han icke det ringaste till den trötthet, som annars skulle blifvit en ovilkorlig följd af det häftiga loppet.

Då han kom hem hade Torkel Slägga nyss återvändt från Tjufholmarne. Det var hans båt, som gästgifvaren igenkänt från stenrösets krön.

»Och det gick bra för dig!» utbrast gamle Torkel då han mötte sonen.

»Ja visst, far, men hvar är Ragnborg. Har ni inte sett till henne?»

»Nej, hvarför spørjer du så?» frågade gamle Torkel och betraktade oroligt sonens af det snabba loppet upphettade ansigte. »Hon är väl hemma, kan jag tro.»

»Nej, jag har sökt igenom hela huset», sade Gert med en min af den högsta förtviflan.

»Sökt igenom hela huset! Hur kom du in dit?»

»Dörren stod öppen. På Ragnborgs säng syntes det tydligt att hon legat der i natt, men sedan stigit upp. Jag trodde att hon var här.»

»Nej, min son, åtminstone har jag inte sett till henne. Om hon varit här förut, det vet jag inte. Jag är alldeles nyss hemkommen.»

Nu stod Gerts förstånd i det närmaste stilla. Hvart kunde Ragnborg ha tagit vägen? Hvar fanns väd den, som skulle kunna gifva honom ett nöjaktigt svar på denna fråga?

»Åh, se så, bråka nu inte längre derom», utbrast Torkel Slägga. »Flickan kommer nog tillbaka. Kanske att hon är ute och söker efter gubben Brynjulf.»

»Men om det händt henne något illa!» inföll Gert, som icke riktigt tyckte om fadrens tvära sätt.

»Usch nej, det kan du vara säker på att det inte gjort. Flickan reder sig nog, det kan du vara säker på!»

Gert försökte visserligen att lyda fadrens råd att vara lugn, och till en liten tid gick detta för sig. Men ju längre det började lida fram på förmiddagen, desto mera orolig blef han.

»Nej, jag måste ut för att söka efter henne», utbrast han, då han ett par tjog gånger förgäfves tittat ut genom dörren. »Jag står inte ut längre med denna förfärliga ovisshet.»

»Nå, så gå då», inföll Torkel Slägga en smula förargad, »men akta dig så att du ej råkar illa ut om dansken skulle komma hit.»

Och på nytt begaf sig Gert ut på spaning efter Ragnborg. Han genomlöpte de närmaste skogarne och fälten och ropade ideligen hennes namn, men utan resultat. Ingenstädes fick han annat svar än det gäckande ekot.

Så kom han, utan att han beräknat det, ända fram till Ekebo gästgifvaregård. Den förste, som

han der mötte, var den dumme hållkarlen. När denne fick syn på Gert, sprang han emot honom och sporde:

»Har du sett till husbonden?»

Denna fråga var nära att sätta Gert på det håla, men han sansade sig genast och svarade:

»Nej, hvarför spørjer du så?»

Hållkarlen omtalade derpå huru han blifvit befalld att möta Stig Andersson vid Kongshamns innersta vik straxt efter midnatt. Ända till morgonen hade han väntat der, men sedan rest hem, emedan han antog att en olycka händt Stig, eftersom han inte kom på den bestämda tiden.

»Ja, det kan nog hända att något missöde träffat honom», svarade Gert och hade svårt för att hålla sig riktigt allvarsam.

»Se der», utbrast hållkarlen plötsligt, »hvem är det som kommer der? Minsann är det inte vackra Ragnborg! Hon ser ut som om hon hade hela jutehären efter sig.»

Gert följde riktningen af hållkarlens hand och varseblef äfven den älskade på en smal öster om Ekebo löpande väg.

»Adjö med dig», ropade han åt den bligande hållkarlen, »helsa husbonden *när han kommer hem!*»

Han lade särskildt stark tonvigt på de sista orden hvarefter han ilade bort för att genskjuta Ragnborg.

Hållkarlen stod en stund och såg efter hvilken väg Gert tog. När han då märkte att han träffade den unga flickan utbrast han för sig sjelf:

»Alla menniskor, och husbonden med, är då splitter galna i Brynjulfs tös. Ja ja, vacker är hon, det är sannt, men hon har ju ingenting att föra med sig i boet.»

Sådana reflexioner gjorde Stig Anderssons hållkarl och deruti var han lik många andra.

Ragnborg hade redan på afstånd varseblifvit Gert och ilade raskt emot honom.

»Hvar har du varit», sporde denne redan innan han kände den unga flickans armar fläta sig om hans

hals. »Du kan inte tro hvad jag sökt efter dig och hur orolig jag har varit.»

»Det ska' du få veta bara du först säger mig om du känner till hvar far är.»

Gert teg en stund. Skulle han yppa allt? Ja, det vore nog så godt, ty länge torde det inte dröja förrän Ragnborg skulle få reda på alltsammans.

Han omtalade för den skull omständligt sitt och fadrens äfventyr på Tjufholmen, och slutade sålunda:

»Du behöfver inte oroa dig, käraste Ragnborg. Vid tillfälle ska' vi afhemta dem. Men tala nu om hvar du varit.»

Efter en stunds tystnad berättade den unga flickan om sitt möte med Gustaf Adolph och sitt samtal med honom och hon slutade sålunda:

»Du ser alltså, att far sväfvar i en verklig fara. Ett ord af kungen och han är förlorad.»

»Det är detta som vi måste förekomma», svarade Gert energiskt.

»Men jag kan inte se på hvad sätt vi ska' kunna göra det», inföll Ragnborg sorgsen.

»Låtom oss öfverlemna det i Guds hand, så kommer nog allt att gå bra», menade Gert. »Nu vilja vi begifva oss på hemvägen.»

De båda älskande togo af på en liten smal gångstig, en genväg till Leckö slott. De hade dock icke hunnit gå många alnar, förrän Ragnborg uppgaf ett halfqväfdt rop af förskräckelse.

Icke långt ifrån dem närmade sig en flock soldater. Gert såg genast att det var danskar. Här voro nu goda råd dyra. Han fann sig dock genast och ropade:

»Vi måste skynda tillbaka till Ekebo, det är vår enda räddning. Om, såsom du säger, kungen skyndar hitåt allt hvad han kan, så ska' vi snart vara befriade.»

Gerts och Ragnborgs ankomst till gästgifvaregården, der en mängd bönder och drängar voro församlade framkallade allmän förundran, icke minst hos hållkarlen.

»Hvad står nu på?» sporde en gammal bonde från Mariæ kapell.

Gert omtalade i korta ordalag den syn han haft på den lilla gångstigen. Hans berättelse uppväckte den största förskräckelse hos alla. Hållkarlen sprang genast upp på höskullen och kröp så långt ned i höet, att icke den minsta skymt syntes af honom.

»Då är det allt bäst att först som sist fly undan», sade den gamle bonden från Mariæ kapell.

»Nej», inföll Gert då många gjorde miner af att vilja lyda den fega uppmaningen. »Danskarna kunde efter hvad jag tydligt såg, inte vara flere än tio, högst tjugu man. Vi ä' ju flere och vapen ha' vi.»

»Men de ska' nog få förstärkning», inföll den förutnämnde bonden från Mariæ kapell.

»Ja, det få också vi», utbrast Gert med hög och klangfull stämma.

»Af hvem då?» ropade alla om hvarandra. »Af hvem då. Säg oss det!»

»Af kungen!»

»Af kungen! Kommer kungen hit?»

Så litet hade man på dessa tider reda på hvad som skedde endast på några mils afstånd.

»Ja visst. Ragnborg har talat med honom vid Sunnersbergs kyrka.»

»Är det sannt; är det sannt hvad Gert säger», ropade alla och trängde sig omkring den unga flickan, som nu måste omtala sitt möte med Gustaf Adolph. Talet angående smuggerierna utslöt hon likväl.

När hon sålunda redogjort för det mesta af sitt samspråk med Gustaf Adolph var bonden från Mariæ kapell den förste, som utropade:

»Då må vi gripa till vapen. Gert ska' bli vår anförare, ty han förstår bäst den konsten, eftersom han tillförne varit i krig.»

»Ja, ja, Gert ska' bli vår anförare», ropade alla om hvarandra och slamrade högt med de vapen, som de egde.

Gästgifvaregården, som låg fritt på en liten kulle var en högst obetydlig byggnad och sålunda lätt att försvara. Anföraren anvisade derefter hvar och en sina platser, och tillsade allvarligt sine män att icke skjuta förr än han sjelf gaf tecknet.

Sedan alla lofvat att noga hörsamma uppmaningen förde Gert den darrande Ragnborg in i innersta kammaren och intalade henne der det mod, som nära nog höll på att svika henne.

Danskarne läto ej länge vänta på sig. Till ett antal af femton bröto de fram ur den närgränsande skogen, bemäktigade sig genast några af Stig Anderssons på ängen utanför gården betande oxar och antände en i närheten stående hölada.

»Detsamma ämna de göra med det här huset, men vi ska' nog mota dem», sade Gert och befallde sitt folk att huka ned sig vid fönstren och resa sig samt genast skjuta då han uttalade ordet: »Nu!»

Alla hans män lydde, fullkomligt öfvertygade om, att han nog gjorde det bästa.

Danskarne, som anfördes af en underofficer, en lång rödskäggig karl med ett äkta räfutseende, närmade sig emellertid hufvudbyggnaden. Att de voro i den sorglösaste sinnesstämning framgick tydligt deraf att de hoppade och dansade, skrattade och ifrigt pratade sinsemellan.

När de kommo ungefär tjugu alnar från byggnaden gjorde underofficern halt, ty stillheten der inne förekom honom besynnerlig, alldenstund han kort förut sett folk på gården. Hans tvekan varade dock icke länge.

»Framåt», skrek underofficern, »vi ska' se om det finns någonting att smaka på derinne!»

»Ja, nog finns det så», mumlade Gert för sig sjelf, och när jutarne voro på knappt tio alnars afstånd uttalade han sitt:

»Nu!»

I blinken reste sig bönderne och drängarne och innan danskarne ens hunno lägga gevären till axlarne brakade en full salfva från gästgifveriet.

Men som bönderne icke vore så särdeles goda skyttar blef skörden sj synnerligt stor. Endast sex jutar rullade sig i kullens gräs.

Underofficern var en tapper karl, som ogera ville vika. Han befallde därför att dörren skulle slås in. I detta ögonblick syntes en större jutisk styrka på vä-

gen, men nästan samtidigt frambröt Gustaf Adolph med förtruppen af sin lilla här från andra sidan.

Germund Sunesen anförde sjelf danskarne. Just som han kom upp på gården möttes han till sin fullkomliga öfverraskning af Gustaf Adolph.

En skarp fäktning började nu mellan svenskar och danskar. För att åskåda denna hade Ragnborg skyndat ut ur den lilla kammaren och stod nu vid ena fönstret i gästgifvarestugan.

Gustaf Adolph kastade sig sjelf med ungdomlig ifver in i det skarpaste handgemänget. Redan hade han fällt den rödhåriga underofficern till marken, då han plötsligt såg sig omringad af flere danskar och bland desse Germund Sunesen.

Flämtande och med oroliga blickar åsåg Ragnborg konungens förtviflade kamp mot öfvermakten. Plötsligt gaf hon till ett anskri och ryckte, utan att Gert kunde hindra det, pistolen ur hans hand. Hennes kinder glödde som af en feberns rodnad, men hennes hand darrade icke.

En sekund, och från det fönster der hon stod small ett skott. När krutröken skingrades såg hon Germund Sunesen sjunka ned från hästen. Det var hennes kula, som genomborrat hans bröst i samma ögonblick som han lyftade den breda huggvärjan öfver Gustaf Adolfs hufvud.

Denne, som sett hvarifrån den räddande kulan kommit, blickade ditåt. Han varseblef genast Ragnborg, som ännu qvarstod vid fönstret med den rykande pistolen i handen. Då begrep han genast att det var denna modiga flicka han hade att tacka för sitt lif och nickade vänligt åt henne.

Vid åsynen af anförarens fall flydde danskarne åt Leckö till. Utan att gifva sig tid till att ens tacka Ragnborg för hvad hon gjort för honom, satte sig Gustaf Adolph i spetsen för den nu af striden vägledda och i sporrsträck framsprängande hufvudstyrkan och jagade efter danskarne, för att hindra dem från att på något sätt komma undan.

Han upphann dem midt för Tjufholmarne på Kållandsöns norra strand. Efter en ursinnig strid måste

de jutar, som ej nedhöggos, sträcka vapen och gifva sig fångne. Gustaf Adolfs seger var så fullständig, som den kunde vara.

Under slutet af striden hade några danskar smugit sig bakom gästgifvaregården, och innan dess försvarare kunde hindra det, anlagt eld. Följden blef att den brann ned till grunden emedan den bestod af uteslutande torrt virke.

Det var denna brand, som de på Tjufholmen instängde smugglarne varit åsyna vittne till och som kommit Stig Andersson att förlora sansen.

10.

Det var redan långt lidet fram på eftermiddagen när Ekebo gästgifvare vaknade upp från sin långa svimning. Förundrad reste han sig på armbågen och såg sig omkring. Han kom till en början icke ihåg hvar han var eller hvad som passerat. Först när Brynjulf påminde honom derom klarnade hans hjerna. Han började nu att liksom förut utösa grofva förbannelser och häda både Gud och menniskor. Hans sista spörsmål var likväl detta:

»Men, vi ha nog väl kistorne qvar?»

»Ja, nog ä' de qvar», sade Brynjulf, »men nu tjenar innehället till ingenting. Kungen ska' naturligtvis ta' alltsammans och till på köpet låta hänga oss.»

Dessa ord gjorde naturligtvis icke något godt intryck på Stig Andersson. Sedan han en stund utöst sin galla öfver det motiga ödet sade han:

»Skaffa mig en båt, så att jag kommer härifrån med kistorne.»

»Hvart ämnar du då taga vägen med dem?» sporde Erling misstroget.

»Vi begifva oss tillsammans öfver till Norge, sälja vapnen der och dela vinsten.»

»Ja, förslaget är nog godt, men alldeles outförbart», svarade Brynjulf hastigt.

»Hvarför är det outförbart», menade Stig Andersson. »För penningar får man allt.»

»Visserligen sannt», inföll Erling, »men om du hade millioner nu, skulle du inte kunna få en båt, så framt inte lyckan skickar en dylik i din väg.»

»Sannt!» utbrast Brynjulf, »vi få allt vara här till dess kungen afhemtar oss för att stå till ansvar för vårt smuggeri.»

Dessa ord uttalade Brynjulf med så hopplös stämma, att både Stig Andersson och Erling kände sig mer än vanligt beklämde.

»Hellre döden», utbrast gästgifvaren med dyster och fullkomligt hopplös stämma.

»Ja, heldre döden», svarade Erling i samma tonart. »Tusen gånger heldre döden!»

»Nå, nå, den få vi nog dragas med här ute», inföll Brynjulf med dof röst.

»Här ute, ja visst!» skrek gästgifvaren. »Här ute ska' jag sjelf gifva mig döden!»

»Den behöfver du nog inte gifva dig; den kommer nog ändå, utan att du behöfver kalla på den.»

»Hvad menar du?» sporde Ekebo gästgifvare och gjorde stora ögon.

»Ja, hvad menar ni, fader Brynjulf», inföll också Erling.

»Jaså, ni ha redan glömt att vi ä' utan mat? Hur länge tro ni att det ska' dröja innan vi svälta ihjäl?»

»Detta ämnar jag aldrig göra», svarade gästgifvaren med beslutsam stämma. »Nej aldrig!»

»Inte jag heller», bedyrade Erling, »jag ämnar inte dö som en hund, det är säkert.»

Samtalet afstannade här och de tre olycklige smugglarne öfverlemnade sig åt ett slags stilla förtviflan, som gaf sig tillkänna genom stumma åtbörder och hit och dit irrande blickar.

De voro så upptagne med sina tankar, att de icke märkte huru en storbåt, bemannad med soldater, satte ut från Kållandsö och med raska årtag styrde kurs

på Stora Tjufholmen. Varsamt närmade sig knektarne under en vägvisare den lilla grottan. Derifrån fingo de syn på de tre smugglarne, som alla suto med ansigtet vända mot Strömsund.

»Det var nog Ekebo som brann», utlät sig gästgifvaren efter en stund och for med båda händerne öfver pannan.

»Ja, nog tycktes det så», inföll Brynjulf. »Leckö kunde det inte vara, så mycket är säkert.»

»Nej, den branden skulle allt ha varit större», bedyrade Erling.

»Du har rätt, det var din gård, som brann», hördes i detsamma en myndig stämma bakom Stig Andersson, »men det var juten, som tuttade på den.»

Stig igenkände genast sin hållkarls röst. I första ögonblicket blef han glad, men då han vände sig om och tillika fick syn på knektarnes bistra anleten, var det förbi med hans glädje.

Brynjulf och Erling hade vid ljudet af rösten bakom sig genast sprungit upp. Att beskrifva deras förfaran vid åsynen af knektarne låter sig icke göra.

De insågo genast att allt motstånd skulle vara förgäfvets och öfverlemnade sig därför godvilligt åt knektarne, troende att de derigenom skulle kunna utverka sig lindring i sitt straff.

Stig Andersson deremot gaf sig icke så lätt. Han svor oerhördt, sparkade omkring sig som en galning trots de slag och stötar han erhållit vid fallet från stenröset, bet och ref hvar och en, som kom honom in på lifvet, samt ropade öfverljudt:

»Mina kistor! Mina kistor! Eländige tjufvar, hvar ä' mina kistor!»

För att till slut få bugt med honom måste en af knektarne, som hittat den af Brynjulf bortkastade fånglinan kasta den omkring Stigs armar och på detta sätt binda honom.

Men under hela vägen rasade och svor gästgifvaren och ropade oupphörligt på sina kistor.

På samma strand der jutarne omsider sträckt vapen, hade Gustaf Adolph ställt upp sin lilla tappra här. Sjelf red han genom leden och tackade särskildt hvarje man för den tapperhet han visat.

Detta sätt att gå tillväga tog bussarne med storm, och då konungen slutat sin rond, hördes ett allmänt jubelrop från hela skaran:

»Länge lefve konung Gustaf II Adolph!»

Ungefär midt i den fyrkant, som trupperna bildade, stodo gamle Torkel Slägga, hans son och Ragnborg. Den unga flickan var blek, ty hon visste ännu icke hvilket öde som konungen ämnat åt hennes far. Ofta irrade hennes blickar öfver till Stora Tjufholmen och ju längre det dröjde innan hon fick se båten komma tillbaka, dess mera orolig blef hon. Hade kanske någon olycka händt fadren? Ingen kunde ännu svara härpå.

Men plötsligt fingo hennes blickar mera lif, på samma gång som en fir rodnad sprang upp på hennes kinder. Hon hade nemligen varseblifvit den från ön under skarp rodd återvändande farkosten. Hvad hennes hjerta nu klappade! Så oroligt hade det icke ens slagit då hon första gången bekände sin blyga kärlek för Gert. Hon var nära att svimna men tilltvang sig dock det behöfliga modet.

Båten lade till. Fångarne bragtes genast i land och fördes omedelbart derefter in i fyrkanten. Det fattades ej mycket i att Ragnborg störtat fram och slutit fadren i sina armar, men just i detsamma kom hon att kasta sina ögon på Gustaf Adolph. En allvarlig blick från honom hejdade henne.

Brynjulf, som gick först, varseblef också genast sin dotter samt de bredvid henne stående Torkel Slägga och Gert. En glödande rodnad öfverfor hans solbrynta kinder och en tung suck arbetade sig fram ur hans bröst.

Sedan fångarne, af hvilka den förut så trotsige Stig Andersson nu var mest modfälld, erhållit sin plats framför kungen, började denne med sträng röst:

»Illa hafven I brutit mot edert fädernesland då I velat insmuggla vapen åt dess fiender, endast för att

komma i åtnjutande af en slem vinning. Jag vet att det är du, Stig Andersson, som förledt de andre två att slå in på den orätta vägen. Med rätta borde jag taga edra lif, men vill låta eder behålla dem. Stig Andersson och fiskaren Erling skola dock genast föras ur riket och det varder dem vid lifsstraff förbjudet att ens sätta sin fot inom Sveriges landamären. Om de göra det så äro de fogelfrie och hvem som helst kan saklöst skjuta eller på annat sätt döda dem. Hvad dig, Brynjulf, angår, så har du ensamt din dotter att tacka för att du får behålla lifvet och vara qvar här. Men äfven dervid fäster jag ett oeftergifligt vilkor, och det är, att du bifaller till din dotter Ragnborgs förening i äktenskap med Gert, gamle Torkel Släggas son. Din dotter har vid Ekebo räddat mitt lif och jag skänker dessutom åt henne och hennes efterkommande för evärdeliga tider kronohemmanet nummer 9 Stensholm. Går du in härpå?»

Brynjulf, som under de djupaste sinnesrörelser åhört konungens tal, störtade vid dess slut ned på knä framför honom. Han försökte tala, men endast våldsamma snyftningar kommo ur hans bröst.

»Jag ser att du går in på förslaget», sade Gustaf och gjorde derefter ett tecken åt fältpredikanten att framträda.

»Vig dem nu tillsammans i allas vår åsyn», uppmanade konungen.

Hvarken Gert eller Ragnborg hade kunnat tänka sig ett sådant slut. De voro visst icke ovillige att genast förena sina öden, men hurudana voro de väl klädde?

Kungen märkte deras förlägenhet och sade småleende:

»Det är icke drägten, som gör den äktenskapliga lyckan, utan hjertats renhet och godhet. Mången gång har jag sett olycka under sammetsmanteln och lyckan under den grofva vadmalströjan.»

Då han uttalade dessa ord qväfde han den suck, som ville framtränga ur hans bröst. Gällde den måhända hans barndoms brud, den sköna Ebba Brahe?

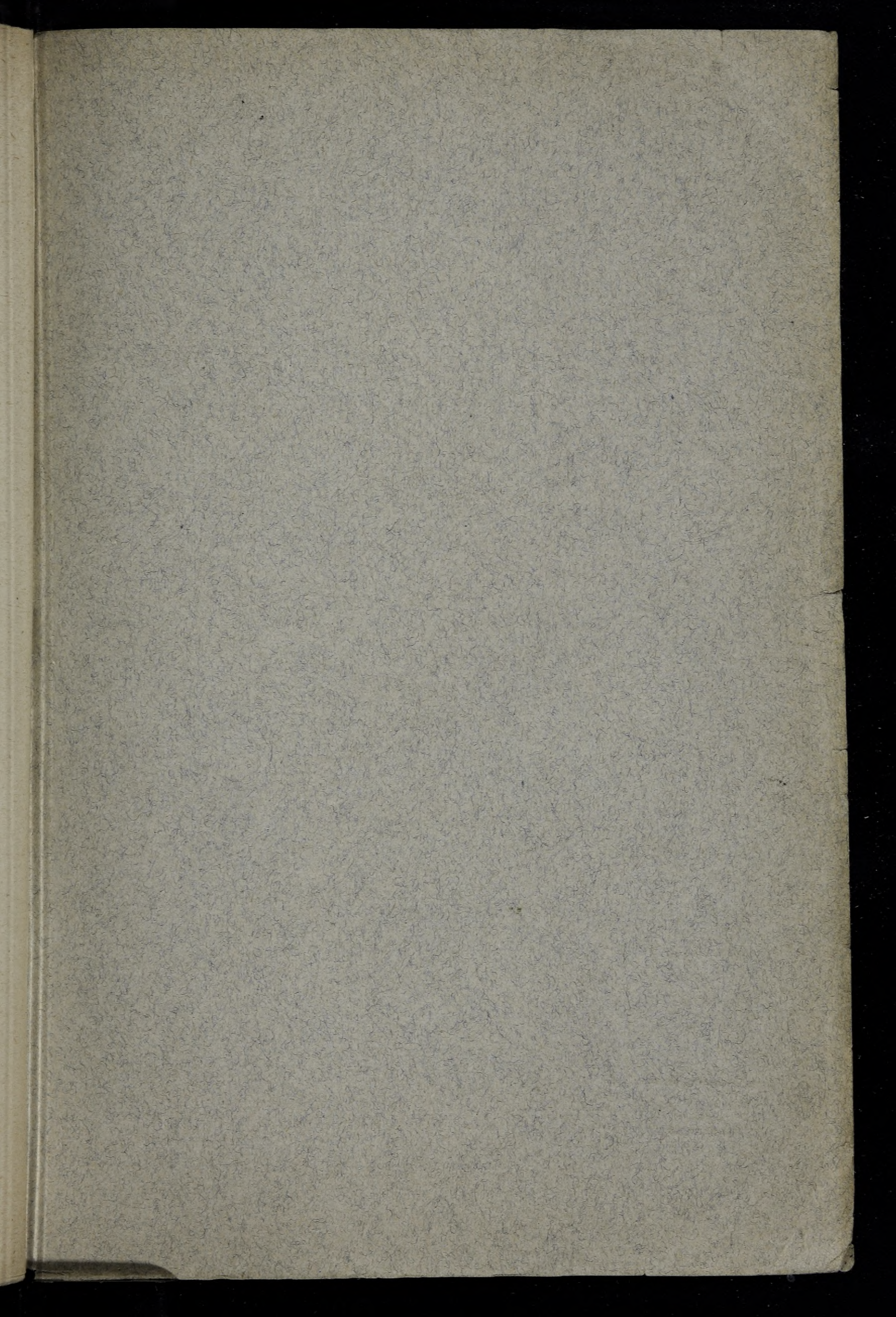
När vigseln var slut, svängde den öfverlycklige Gert sin hatt i luften och utropade:

»Länge lefve Gustaf den andre Adolph!»

Och alla, utom Stig Andersson och fiskaren Erling, instämde i detta jubelrop.

Och lycka, frid och förnöjsamhet blomstrade sedan i denna trakt. Länga talade också folket sedermera om de två familjer, som Gösta Kroknäsa gjort lycklige och när underrättelsen om hans död i slaget vid Lützen den 6 november 1632 kom till Sverige, mottogs den icke någonstädes med djupare sorg och saknad än i trakten kring Kinneviken.

Men ännu i våra dagar går det bland allmogen många vackra sägner om Gösta Kroknäsa!



Historiskt-Romantiska Berättelser.

Af **J. O. Åberg.**

Erik Ollikainen, pris 1 krona.
Spofvens pistol, pris 50 öre.
Sammansvärjningen i Krakau, pris 50 öre.
Karl XII:s värja, pris 75 öre.
Ett qvinnodåd, pris 35 öre.
Lots-Jakob, pris 1 krona.
Skräddarne i Greiffenhagen, pris 30 öre.
Karl XII som fångvaktare, pris 50 öre.
Lasse i gatan, pris 60 öre.
Banér i säcken, pris 1 krona.
Måns Lurifax, pris 75 öre.
Snapphanarne, pris 2 kronor.
Den siste karolinen, pris 60 öre.
Mjölнарflickan vid Lützen, pris 50 öre.
Under Snapphane-eken, pris 1 krona.
Öfverlöparen, pris 50 öre.
Länsmannen, pris 60 öre.
Svenskarne på Hammershuus, pris 1,75.
Kapten Severin, pris 1,25.
I hålvägen, pris 75 öre.
Nattvardsgästerna, pris 75 öre.
Gustaf II Adolfs sista julafton m. fl., pris 1 krona.
Tyrannens lön, pris 50 öre.
Gösta Kroknäsa, pris 75 öre.

Af **Sylvia.**

Magdalena Rudenschöld, pris häftad 4,50, inb. 5,50.
Axel Fersen och Marie Antoinette, pris häftad 2,50, inb. 3,50.

Af **Lodbrok.**

Fänrik Flinks minnen från trettioåriga kriget, häftad 3,75,
inb. 5 kr.
Fröken Bärfelts Hemlighet, pris häftad 6 kr., inb. 8 kr.
Birger Jarls Söner, pris häftad 6,75, inb. 9 kr.

Iske Historiska Romaner.

Af **Lodbrok.**

Nybygget vid Vargkullen, pris häftad 4,50, inb. 5,50.
Millionärens dotterson, pris häftad 3 kronor, inb. 4 kr.